

**Проект
„Економічний розвиток міст”**

**Профіль громади міста
Полтава**

матеріали до Стратегічного плану економічного розвитку

Вересень 2007 рік

ЗМІСТ

Перелік таблиць	3
Перелік рисунків	4
I. ВСТУП	5
I.A. КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА МІСТА ПОЛТАВИ	5
I.B. КОРОТКИЙ ІСТОРИЧНИЙ НАРИС	5
I.C. КОРОТКА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПОЛТАВСЬКУ ОБЛАСТЬ	8
I.D. ІНФОРМАЦІЯ ПРО МІСТА КОНКУРЕНТИ	9
II. НАСЕЛЕННЯ	12
III. ЖИТЛО	15
IV. ЗАЙНЯТІСТЬ І ДОХОДИ	17
IV.A. ЗАЙНЯТІСТЬ	17
IV.B. ЗАРОБІТНА ПЛАТА	19
IV.C. БЕЗРОБІТТЯ	21
V. ЕКОНОМІКА	24
V.A. СУБ'ЄКТИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	24
V.B. НАЙБІЛЬШІ РОБОТОДАВЦІ	32
V.C. ЕКОНОМІКА МІСТА	33
VI. ЗАКЛАДИ СУСПІЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ ТА ІНФРАСТРУКТУРА	39
VII. ДОВКІЛЛЯ	43
VII.A. АТМОСФЕРА	43
VII.B. УТИЛІЗАЦІЯ ВІДХОДІВ	44
VIII. ТУРИЗМ	45
IX. ЦІЛІ РОЗВИТКУ МІСТА	47
X. ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ МІСТА	48

Перелік таблиць

Таблиця 1. Порівняння міста та району	5
Таблиця 2. Функціональні характеристики міст-конкурентів	11
Таблиця 3. Чисельність мешканців у місті, 1999–2006 рр. (тис.осіб)	12
Таблиця 4. Демографічна статистика	12
Таблиця 5. Основні вікові групи населення по місту (осіб)	13
Таблиця 6. Рівні освіти (серед населення у віці понад 15 років)	14
Таблиця 7. Структура житлового фонду міста	15
Таблиця 8. Розвиток житлового забезпечення	15
Таблиця 9. Перелік основних ділянок під садибне будівництво	15
Таблиця 10. Введення нового житла	16
Таблиця 11. Баланс трудових ресурсів, тис.чол.	17
Таблиця 12. Загальні тенденції зміни зайнятості (кількість робочих місць)	17
Таблиця 13. Зайнятість в основних секторах економіки	17
Таблиця 14. Зайнятість за галузями	18
Таблиця 15. Середня заробітна плата (грн.)	19
Таблиця 16. Заробітна плата за галузями	19
Таблиця 17. Рівень зареєстрованого безробіття (%) на 31 грудня	21
Таблиця 18. Кількість безробітних на одну вакансію на 31 грудня	21
Таблиця 19. Зареєстровані безробітні за рівнем освіти	22
Таблиця 20. Зареєстровані безробітні за тривалістю безробіття	22
Таблиця 21. Вікова структура зареєстрованих безробітних	23
Таблиця 22. Структура зареєстрованих безробітних – місто (%)	23
Таблиця 23. Зареєстровані суб'єкти підприємницької діяльності	24
А. Юридичні особи	24
В. Фізичні особи	24
Таблиця 24. Зареєстровані суб'єкти підприємницької діяльності в місті	24
Таблиця 25. Зареєстровані суб'єкти підприємницької діяльності за галузями	24
Таблиця 26. Темпи росту обсягів виробництва до попереднього року у %	26
Таблиця 27. Загальний обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) підприємств-суб'єктів підприємницької діяльності за видами економічної діяльності (тис. грн.)	26
Таблиця 28. Підприємства-суб'єкти підприємницької діяльності I в місті за кількістю найманих працівників	27
Таблиця 29. Структура експорту (тис. грн.)	29
Таблиця 30. Структура експорту за країнами (тис. грн.)	30
Таблиця 31. Загальний об'єм іноземних інвестицій по м.Полтаві (млн.дол.США)	31
Таблиця 32. Динаміка іноземних інвестицій по галузях(млн.дол.США)	31
Таблиця 33. Прямі іноземні інвестиції та їх питома вага за напрямками економічної діяльності	31
Таблиця 34. Структура прямих іноземних інвестицій за країнами походження (на початок року, тис.дол.США)	31
Таблиця 35. Динаміка іноземних інвестицій за видами економічної діяльності (млн.дол.США)	32
Таблиця 36. Питома вага у загальному обсязі прямих іноземних інвестицій за видами економічної діяльності за 2006рік	32
Таблиця 37. Основні роботодавці (понад 50 працівників)	32
Таблиця 38. Доходи міського бюджету на одного мешканця (грн.)	33
Таблиця 39. Показники надходження коштів до бюджету міста від продажу об'єктів комунальної власності Полтави	33
Таблиця 40. Сучасне і проектне використання міських земель (2007р.)	34
Таблиця 41. Ділянки міста, передбачені під забудову	35
Таблиця 42. Навчальні заклади	39
Таблиця 43. Місткість лікарень	40
Таблиця 44. Енергоспоживання	42
Таблиця 45. Облік дорожнього руху 2006 рр.	42
Таблиця 46. Громадський транспорт	42
Таблиця 47. Забруднення повітря	43
Таблиця 48. Динаміка загальної кількості викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря	43
Таблиця 49. Обсяг вироблених відходів (за рік)	44
Таблиця 50. Кількість гостей	45
Таблиця 51. Можливості для розміщення гостей у готелях, пансіонатах, турбазах тощо	45
Таблиця 52. Місткість споруд культурно-спортивного призначення	45
Таблиця 53. Спортивні об'єкти	46
Таблиця 54. Інвестиційні пропозиції підприємств м. Полтави	47
Таблиця 55. Підприємства міста, що надають житлово-комунальні послуги	48

Перелік рисунків

Рисунок 1. Динаміка чисельності мешканців у місті (тис.осіб)	12
Рисунок 2. Природний приріст населення в м.Полтава (осіб)	13
Рисунок 3. Міграційний рух м.Полтава (осіб)	13
Рисунок 4. Основні вікові групи (осіб)	14
Рисунок 5. Населення м. Полтава за рівнем освіти (2001рік)	14
Рисунок 6. Населення України за рівнем освіти (2001) рік	14
Рисунок 7. Новозбудовані квартири з 2000 по 2006 роки (одиниць)	16
Рисунок 8. Динаміка зайнятості в основних секторах економіки(%)	17
Рисунок 9. Структура зайнятості за галузями 2006 рік	18
Рисунок 10. Динаміка росту середньої заробітної плати 2002-2006 рр	19
Рисунок 11. Заробітна плата в галузях (2006рік)	20
Рисунок 12. Динаміка рівня безробіття за 2004-2006 рр.	21
Рисунок 13. Динаміка навантаження на вакантне робоче місце	21
Рисунок 14. Структура та динаміка безробітних за освітою	22
Рисунок 15. Динаміка безробітних у віці від 18 до 27 років (2000-2006рр.)	23
Рисунок 16. Динаміка реєстрації юридичних осіб (місто, район)	24
Рисунок 17. Динаміка реєстрації фізичних осіб (місто, район)	24
Рисунок 18. Зміна в структурі зареєстрованих СПД за галузями	25
Рисунок 19. Структура обсягів реалізованої продукції промисловості міста (2000р.)	27
Рисунок 20. Структура обсягів реалізованої продукції промисловості міста (2006р.)	27
Рисунок 21. Структура підприємств міста за кількістю найманих працівників(2006р.)	28
Рисунок 22. Структура експорту за 2002 та 2006 роки	29
Рисунок 23. Структура експорту у розрізі країн за 2000 та 2006 роки	30

I. ВСТУП.

I.A. КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА МІСТА ПОЛТАВИ

СТАТУС: МІСТО ОБЛАСНОГО ЗНАЧЕННЯ

ЗАГАЛЬНА ПЛОЩА, км²: 103,5;
КІЛЬКІСТЬ ЖИТЕЛІВ, ЧОЛ.: 306200;
ГУСТОТА НАСЕЛЕННЯ (ЧОЛ. НА 1 кв. км): 2956.

Сучасна Полтава - один з важливих економічних, наукових та культурних центрів України. Місто обласного значення і одночасно центр Полтавської області. Має три адміністративні райони – Октябрьський, Київський, Ленінський.

Близько 87% населення міста – українці, 44 % працездатного населення зайнято у промисловості, понад 16 % –

у сфері обслуговування, 6 % – в науці, культурі, освіті.

Таблиця 1. Порівняння міста та району

	Площа (км ²)	Площа у % до загальної площі країни	Населення	Населення у % до загального населення країни	Густина населення
Місто Полтава	103,5	0,017	306200	0,65	2956,5
Полтавський район	1260	0,21	66800	0,14	53
Полтавська область	28800	4,772	1547210	3,31	537
Україна	603500	100%	46749170	100%	77

Природно - кліматичні умови та ресурси території.

Місто розташоване у східній частині Полтавщини на обох берегах річки Ворскли є одним з найбільших промислових і культурних центрів Лівобережного Придніпров'я. Полтава лежить в межах великої Східноєвропейської рівнини, на рівнинному Полтавському плато і його крутому прирічковому схилі. Більша, західна частина міста лежить на порівняно високому (150 - 159 м над рівнем моря) вододільному плато. Менша, східна частина міста (Поділ, Левада, Дублянщина) розміщена на заплаві і частково першій терасі річки Ворскли. Тут переважають абсолютні висоти від 78 м до 100 м над рівнем моря. Із сходу місто обмежене долиною річки Коломак поблизу її гирла.

В основі міста лежить частина Східноєвропейської платформи – Дніпровсько-Донецька западина з глибиною залягання фундаменту 12 км. Осадовий чохол фундаменту містить кам'яну сіль, яка залягає під містом на глибині 2 км, будівельні піски, лісовидні суглинки. Географічне положення Полтави в межах помірного кліматичного поясу зумовлює її риси помірно-континентального типу клімату: середня температура повітря липня (+ 20,5°C); середня температура повітря січня (- 7,0°C); середньорічна кількість опадів 525 мм; коефіцієнт зволоження 0,7; тривалість безморозного періоду 174 дні.

Зелені насадження займають понад 1/5 площі міста, є понад 30 об'єктів природно-заповідного фонду.

Господарська діяльність.

Природно-ресурсний потенціал, зручне економіко-географічне положення Полтави визначили спеціалізацію її підприємств на паливній, харчовій, легкій, деревообробній промисловості. Розташування недалеко від великих металургійних, машинобудівних, наукових центрів таких як Київ, Харків, Дніпропетровськ зумовило розвиток машинобудування, хімічної промисловості. Місто дає 1/4 промислової продукції області.

I.B. КОРОТКИЙ ІСТОРИЧНИЙ НАРИС

Перша письмова згадка про літописну Лтаву знайдена на сторінках Іпатієвського списку "Повісті минулих літ" 1173 року. Саме від цієї дати було прийнято розпочинати відлік "віку" Полтави до 1999 року. У 1974 році вперше урочисто було відзначено 800-річчя Полтави. Але місто виникло значно раніше за час згадки про нього у літопису. Пізніші археологічні дослідження простежили безперервне проживання людей у Полтаві аж до рубежу VIII - IX ст.

Засноване слов'янами-сіверянами у IX ст. укріплене першопоселення на Івановій горі поклато початок розвитку давньоруського граду X-XIII ст., поселенням XIV, XV віків. Розкопки, проведені в історичному центрі Полтави вченими Обласного центру археології управління культури Полтавської

облдержадміністрації (Червона площа, вул. Спаська, Першотравневий проспект), виявили ділянки міської забудови, вулиці, житло, господарські і виробничі приміщення давніх полтавців. Ці наукові свідчення стали фундаментом офіційного визнання 1100-літнього віку Полтави у 1999 році. Отже, нині археологічними дослідженнями доведено, що Полтаву (першопоселення на її сучасній території) було засновано у 899 році.

Сіверянський племенний союз, Хазарський каганат, Київська Русь — ось перші етапи історичних кроків поселення у складі державних утворень на Полтавських теренах. З містом пов'язаний хід кількох великих битв, зокрема, битви 1399 року на р. Ворсклі між військами Великого князя Литовського Вітовта та хана Темір-Кутлуга, а також масштабної кульмінації Північної війни – славнозвісної Полтавської битви 1709 року. Її наслідком стала кардинальна зміна політичної карти Європи.

Топонімічні відголоски віддалених епох знайшли відображення й в особливостях назви міста, яка поступово змінювалася: Лтава-Олтава-Полтава. Найбільш розповсюдженими є кілька версій. Дослідники вбачають можливі значення цієї назви як похідні від слов'янських слів “огорожа”, “огорожене тином місце”, пов'язують із давньоруською традицією найменування поселень за ім'ям найближчої водної артерії — струмка Лтави — правої притоки Ворскли, Походження останньої назви виводять навіть до давнього арійського словосполучення “заболочена річка”.

У XI-XVII ст. Полтава існувала на порубіжжі між Руссю і Диким Полем кочівників, згодом — між Великим Князівством Литовським і Золотою Ордою, між Річчю Посполитою і Московським царством. Прикордонні умови життя України, постійні взаємозапозичення і міжетнічні зіткнення спричинили до формування особливої верстви місцевого населення — козацтва, яке й визначало історію укріпленого форпосту на Ворсклі упродовж XVI-XVIII ст. У численних війнах місто зазнавало неодноразових руйнувань, але постійно відроджувалося. Історичний документ 1641 р. вперше засвідчив існування Полтави як міського центру.

Очолена козацтвом всенародна Визвольна війна проти Польщі перетворила Полтаву понад 350 років тому на військово-адміністративний центр Полтавського полку в складі Гетьманської України (з 1648 до 1775 р.). Коли багатовекторні європейські інтереси перетнулися у Північній війні Росії зі Швецією на Україні і остання, в особі гетьмана І. Мазепи, отримала історичний шанс досягти самовизначення в окремій державі, саме опір Полтави підірвав союзні сили І. Мазепи та Карла XII.

4-тисячне населення міста підтримало російський гарнізон під командуванням полковника О. Келіна. На 3 місяці вони скували шведську армію, яка втратила на валах і бастіонах невеличкої козацької фортеці кращі свої сили. Цим для армії Петра I було створено передумови перемоги над військами Карла XII та І. Мазепи. 290 років тому Полтавська битва стала поворотною в тогочасній європейській історії, на два століття визначивши подальшу долю України.

До поч. XIX ст. Полтаву завдяки пам'ятній битві, відвідали цариця Катерина II, полководці О.Суворов, М.Кутузов, відомі мандрівники. Маленьке містечко з чепурними побіленими будиночками, козацькими храмами залишилося на віки в анналах подорожніх записів. Розширення Росії суттєво змінило геополітичне місце Полтави: вона перестала бути прикордонною фортецею.

У 1802 р. 8-тисячне місто стало губернським центром. У зв'язку зі 100-річним ювілеєм Полтавської битви столиця губернії почала забудовуватися кращими зодчими як “малий Петербург”. Відтоді сучасна Полтава успадкувала свою центральну частину — унікальний всесвітньо відомий ансамбль Круглої площі.

З а нових умов віддалена від бурхливих подій, але збагачена величною історичною спадщиною, провінційна Полтава перетворилася на унікальний осередок духовного життя. Тут зароджувалися таланти, ідеї, проекти, події, реалізація яких вплинула на розвиток української і всесвітньої історії XIX - XX ст.

У першій чверті XIX ст. творчий геній полтавця І. Котляревського дарував Україні власну літературну мову і започаткував нову українську літературу “Будеш, батьку панувати Поки живуть люди, Поки сонце в небі сяє Тебе не забудуть”, - так оцінив історичну постать І. Котляревського Т.Шевченко. 1818 р. у Полтаві росіянин М. Новіков заснував масонську ложу “Любов до істини”, серед членів якої були І. Котляревський і В.Лукашевич. З її інтелектуального потенціалу, збагачуваного участю майбутніх декабристів М. Муравйова, П. Пестеля, М. Бестужева-Рюміна, С. Волконського, В. Лукашевич виніс ідею створення першої української національно-визвольної політичної організації — Малоросійського товариства.

У 1846 р. полтавські інтелігенти В. Білозерський, Г. Андрузький та ін. увійшли до заснованого в Києві Кирило-Мефодіївського товариства, причому В. Білозерський став автором його Статуту а Г.Андрузький підготував “Начерки Конституції Республіки” і серед її штатів вперше окреслив межі України “з Чорномор'ям, Галичиною та Кримом”.

Освітньою основою становлення Полтави як осередку духовного життя стали відкриті до середини XIX ст. повітове училище, чоловіча гімназія, інститут шляхетних дівичь, духовне училище при Хрестовоздвиженському монастирі, кадетський корпус, школи садівництва та краснопісців, а також губернська публічна бібліотека і газета “Полтавские губернские ведомости”.

До початку 1860-го р. у місті з 30 тис. жителів, було відкрито також жіночу гімназію, щоденну та 5 суботніх і недільних шкіл. Для них місцеві вчителі видали граматист й український правопис, а Т. Шевченко надіслав 1000 примірників свого “Букваря”. В українських Афінах, як називали тоді Полтаву вчилися й формували свій майбутній творчий геній математик В.Остроградський, письменники Л. Глібов, М. Старицький, М. Гоголь, вчений і громадський діяч М. Драгоманов та ін.

Помітне і тільки їй властиве місце посіла Полтава в капіталістичному розвитку Росії другої половини XIX - поч. XX ст, який завершився революційним крахом імперії у 1917 р. Місто не стало індустріальним: хоч на поч. 1870-го р. у ньому з'явилася залізниця з депо і майстернями, а в 1889 р. - чавуноливарний завод.

Проте загалом до 1914 р. у 60-тисячному губернському центрі переважали невеликі підприємства.

Головним здобутком Полтави було нарощування духовного потенціалу: тут оселилися чи періодично працювали такі видатні інтелектуали, як П. Мирний, І. Нечуй-Левицький і В. Короленко, В. Докучаєв і В. Вернадський, М. Вавилов і М. Скліфосовський, М. Кропивницький та ін. Освітні заклади поповнилися учительським інститутом, 6 гімназіями, 5 училищами, 2 духовними, 6 земськими, 27 церковнопарафіяльними та 19 єврейськими школами, 5 клубами і 8 бібліотеками, 4 друкарнями і 2 видавництвами (в яких уперше в Україні побачили світ повне видання “Кобзаря” та різноманітна педагогічна література), Природничо-історичним музеєм Полтавського губернського земства, відділенням Російського музичного товариства з власним симфонічним оркестром і музичним училищем. У Полтаві активно працювали Вчена архівна комісія, Церковно-археологічний комітет. Широкого розголосу набула діяльність чи не найпрогресивнішого в Україні полтавського губернського земства.

Багата культурна основа сприяла розвитку української ідейно-політичної думки. Таємний гурток “Унія” у 1874-75 рр. сформулював політичну мету — досягнення національної незалежності України, — яка успадкувалася його наступниками. Об'єднані у “вільні громади” полтавські інтелігенти разом з київськими, ніжинськими і харківськими однодумцями створили у 1900 р. Революційну українську партію. Із неї вийшли більшість політичних кадрів національної революції 1917-1920 рр. Саме виступ у Полтаві ідеолога РУП М. Міхновського з брошурою “Самостійна Україна” мав визначальний вплив на політичне майбутнє тоді юного полтавця С. Петлюри. Відкриття у 1903 р. пам'ятника І. Котляревському об'єднало в Полтаві провідну інтелігенцію України, адміністративна ж заборона виступів, українською мовою революціонізувала суспільні настрої.

У Полтаві також своєрідно перетнулися загальноросійський і єврейський ідейно-політичні потоки. Царський уряд використав це провінційне місто для адміністративного заслання своїх політичних супротивників, та останні знайшли тут опору для зміцнення. У 1896 р. Полтавська нарада місцевих і київських соціал-демократів намітила плани підготовки І з'їзду РСДРП і видання нелегальної всеросійської марксистської газети. У 1900 р. висланий до Полтави лідер соціал-демократії Ю.Мартов створив тут одну з груп сприяння газеті “Іскра”. Полтавець А. Луначарський виріс до керівника діячів-більшовизму наркома освіти і теоретика культури.

Входження Полтавщини до визначеної царизмом риси осілості євреїв у імперії зумовило формування в центрі губернії (де проживало понад 10 тис. євреїв) єврейської общини. У 1904 р. в Полтаві утворилася єврейська соціал-демократична партія на чолі з Бороховим. Тут почалася політична кар'єра полтавця Бен Цві Іцхака, другого президента Ізраїлю 1950-х рр.

У революційних подіях 1917-1920 рр. Полтава не стала політичним центром, її духовний потенціал у той час відзначався ідейними злетами, належно оціненими лише в кінці XX ст. Ю. Кондратюк у 4-х зошитах розрахував можливості космічних польотів у міжпланетному просторі. Шлях до сердець дітей торували видатні педагоги А. Макаренко і Г. Ващенко. У місті був заснований один з трьох в Україні національних університетів з історико-філологічним, правничим і медичним факультетами. Відомий археолог і педагог М. Рудинський створив художній музей.

1920-30-ті рр. в історії Полтави позначилися поступовою індустріалізацією. У 130-тисячному (в 1939 р.) місті 42 тис. робітників працювали на 83 промислових підприємствах, обсяг продукції яких у 20 разів перевищував дореволюційний рівень. З 1935 р. розпочалася реконструкція міста і до 1941 р. в ньому було збудовано 25 багатоповерхових будинків, розширено водопровід, споруджено електростанцію і каналізацію, на вулицях з'явилися автобуси, а в будинках зазвучало радіо. Полтавці були забезпечені доступною системою охорони здоров'я: 7 поліклініками та більш ніж 40 іншими медичними закладами. Було створено національну державну систему освіти з 5 інститутів (2,5 тис. студентів), 8 технікумів і 38 середніх шкіл (понад 17 тис. учнів) та ін. В 60 різноманітних навчальних закладах училося близько 30 тис. чол. Крім того, працювало 35 бібліотек, 11 клубів, 4 музеї, 2 театри (з Полтави почалася творча кар'єра І. Козловського) і 2 кінотеатри, капела бандуристів на чолі з Г. Хоткевичем (на її основі у Києві згодом створили капелу бандуристів України), 2 науково-дослідних інститути (кормів і свинарства) та гравіметрична станція астрономічних досліджень. Місто прикрасили пам'ятники Т. Шевченку (1926 р.) і М. Гоголю (1934 р.).

Лихо фашистської окупації Полтави, яка стала штабним центром групи армій “Південь” і яку відвідав Гітлер, перетворило значну частину досягнень в руїни. Водночас, після звільнення Полтави від фашистів Червоною Армією 23 вересня 1943 р., вони вже з грудня відновили роботу одного з цехів, а в 1944 р. завод запрацював на повну потужність. У грудні 1943 р. до Полтави було завезено 12 тис. шкільних підручників і 4 тис. наукових та художніх книг. У 7 школах відновили навчання більше 10 тис. учнів. Повернулися з евакуації і розпочали заняття педагогічний, інженерів сільськогосподарського будівництва і сільськогосподарський інститути (в січні 1945 р. в них уже навчалось 1,5 тис. студентів).

Післявоєнне відновлення Полтави відбувалося в 1950-х рр., пізніше — почалася газифікація міста, з'явилося телебачення. З 1962 р. вулицями закурсували перші тролейбуси. Символами відродженої духовності полтавців стали нова будова театру ім. М. Гоголя (1958 р.) і відбудова з руїн, залишених фашистами, унікального будинку краєзнавчого музею (1964 р.).

Державну незалежність України у 1991 р. Полтава зустріла у сучасному вигляді економічно розвинутого культурного центру з понад 315 тис. жителів. У місті створена сучасна промисловість (заводи штучних алмазів і алмазного інструменту, газорозрядних ламп, турбомеханічний і автоагрегатний, хімічного машинобудування, “Електромотор” та ін.). Та історичне обличчя Полтави визначає міцна матеріальна база культури і унікальна духовна спадщина.

Риси оновлення і відродження можна побачити у споруді обласної наукової бібліотеки ім. І. П. Котляревського, в трансформації інженерно-будівельного інституту у державний технічний університет імені Юрія Кондратюка, в комплексі заходів, здійснюваних до 825-річного ювілею літописної Лтави та 1100-річчя Полтави за результатами археологічних досліджень.

Чарівна Полтава надихає на творчість талановитих художників.

Полтава пишається іменами літераторів-сучасників — О. Ковіньки, Л. Бразова, О. Чучі, Ф. Гаріна, М. Казидуба, Б. Левіна, В. Мирного, П. Ротача, В. Котляра, Л. Вернигори.

У місті діє сім державних музеїв: краєзнавчий, художній, музей-заповідник “Поле Полтавської битви”, літературно-меморіальні музеї І. Котляревського, П. Мирного, В. Короленка, музей авіації і космонавтики ім. Ю. Кондратюка. Це широкознана і відкрита скарбниця славетних імен, подій, досягнень людського розуму і натхнення.

Великим успіхом користуються вистави Полтавського музично-драматичного театру ім. М. Гоголя як класичного репертуару так і доробку сучасних драматургів. У Полтаві плідно працює ляльковий театр.

Місто пишається першорядними, відомими далеко поза межами України, іменами письменників Івана Котляревського Миколи Гоголя, Панаса Мирного, Володимира Короленка, Івана Стешенка, художників Миколи Ярошенка, батька й сина Мясоедових, кіноактриси Віри Холодної, науковців: математика Миколи Остроградського і лікаря Миколи Скліфосовського, автора практичної ідеї польоту на Місяць Юрія Кондратюка (О.Шаргея) та багатьох-багатьох інших. Тут народилися Голова Директорії Симон Петлюра та його небіж, Степан Скрипник (патріарх Мстислав). 800 видатних земляків – ось внесок Полтави до світової скарбниці.

Живими свідченнями славетних історичних та культурних традицій є численні архітектурні пам'ятки. Особливо довершений ансамбль Круглої площі – „маленький Петербург”. Шедевром національного модерну став Будинок губернського земства (нині – Краєзнавчий музей), збудований за проектом Василя Кричевського. До переліку історичних місць України занесено 150 об'єктів. Найбільш цікавими серед них є Полтавський Хрестовоздвиженський монастир, Спаська церква. Відроджено і споруджено заново десять культових споруд. Найбільш унікальна будівля - Храм Віри, Надії, Любові та їх матері Софії. Відбудовується Успенський Собор – перлина архітектурного мистецтва XVIII ст.

Наразі місто готується до двох величних дат: 300-ліття Полтавської битви та 200-ліття від дня народження М.Гоголя. Міська влада працює над перетворенням заповідника „Поле Полтавської битви” у міжнаціональний, де б знайшлося місце музеям історії українського козацтва, Швеції та Росії, створенням туристичної інфраструктури, адже Полтаві є що показати гостям з близьких та далеких світів.

І.С. КОРОТКА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПОЛТАВСЬКУ ОБЛАСТЬ

Полтавська область утворена [22 вересня 1937](#) року. Розташована у середній частині Лівобережної [України](#) у лісостеповій зоні. Ліси вкривають 8,5% території; ґрунт - в основному середньогумусові чорноземи.

Більша частина області лежить у межах [Придніпровської низовини](#). На півночі межує з [Чернігівською](#) та [Сумською](#), на сході з [Харківською](#), на півдні з [Дніпропетровською](#) та [Кіровоградською](#), на заході з [Київською](#) та [Черкаською](#) областями [України](#). Протяжність території з півночі на південь 213,5 км., а із заходу на схід 245 км.

По території області протікає 146 річок загальною довжиною 5101 км. Річки області належать басейну [Дніпра](#): ліві притоки – [Сула](#), [Псел](#), [Ворскла](#), [Оріль](#). На півдні та південному заході область омивають води Кременчуцького та Дніпродзержинського водосховищ. Клімат: помірно континентальний. Середня температура липня +21 °С, січня –6,5 °С. Опади бувають переважно влітку у вигляді дощів.

Природно-рекреаційний потенціал

[Гадяч](#) – кліматичний курорт лісової зони, розташований на березі р. [Псел](#);

[Ліщинівка](#) – лісовий кліматичний курорт, розташований на березі р. [Ворскла](#);

[Миргород](#) – рівнинний бальнеологічний і грязьовий курорт лісостепової зони.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду:

- 46 заказників, у тому числі 11 державного значення,
- 92 пам'ятки природи, серед яких - 1 державного значення,
- Устимівський дендропарк,
- 20 парків - пам'яток садово-паркового мистецтва, з них 4 державного значення,
- 10 заповідних урочищ.

Населення.

За кількістю населення Полтавщина займає 11 місце серед областей України і на її території проживає близько 1700 тис. чоловік. Національний склад населення однорідний, українців близько 90%. Густота населення 60 чоловік на кв.км. Приблизно 1000 тис. чоловік населення області це жителі міст.

Вікова структура і міського і сільського населення області характеризується старінням. Жіноче населення переважає над чоловічим.

Економіка

У структурі промислового виробництва регіону найбільшу питому вагу мають паливна, харчова промисловості, машинобудування і чорна металургія. У структурі виробництва товарів народного споживання частка продовольчих товарів складає 77%. Загалом у регіоні на самостійному балансі перебувають 374 промислових підприємства, окрім того, функціонує 618 малих промислових підприємств.

Транспорт.

Основні залізничні вузли – [Полтава](#), [Кременчук](#), [Гребінка](#), [Ромодан](#). Поширений автомобільний транспорт. Велике транспортне значення має [Дніпро](#). Річка [Сула](#) судноплавна.

I.D. ІНФОРМАЦІЯ ПРО МІСТА КОНКУРЕНТИ

м. Суми

Суми – адміністративний, культурний, економічний центр Сумської області, утвореної 10 січня 1939 року з районів Харківської, Чернігівської і Полтавської областей.

Площа міста 87,55 кв. км. Населення 279,1 тис. чол. Адміністративно місто розділене на два райони – Ковпаківський і Зарічний. Відстань до м. Києва залізницею – 350,0 км, автошляхом – 366,0 км.

Місто Суми розташоване на північному сході України в межах лісостепової зони на берегах тихоплинної ріки Псел та її притоків Сумки і Стрілки. Висота над рівнем моря 137 метрів. Це одна із найбільш континентальних частин України.

Особливостями ландшафту міста є річки, водоймища та зелені зони, які створюють у місті особливий мікроклімат та затишок. Мальовничі пейзажі природного середовища приваблюють мешканців міста і використовуються як місця відпочинку.

Справжніми зеленими "легенями" міста є ботанічний сад Сумського державного педагогічного університету ім. А.С.Макаренка (площею 4,76 га), парки-пам'ятники садово-паркового мистецтва "Сумський" (площею 5,0га), Веретенівський (площею 17га), Басівський (площа 25,7га). Парки міста виконують свої функції заповідних об'єктів, просвітницьку, виховну роль.

Систему адміністративно-територіального устрою міста складають два райони Зарічний та Ковпаківський, які утворені з урахуванням історичних, географічних, містобудівних особливостей відповідних територій, чисельності населення тощо. Керівництво районами здійснюють Зарічна та Ковпаківська районні в місті Суми адміністрації, які є виконавчими органами Сумської міської ради.

На території міста Суми працює 53 великих і середніх промислових підприємств. Провідними видами промислової діяльності є машинобудування (18 підприємств), на яке припадає понад 60% промислового виробництва, хімічна промисловість (7 підприємств) – 23%, металургія та оброблення металу (5 підприємств) – близько 7% та харчова промисловість (6 підприємств) – близько 5%. Обсяг реалізованої промислової продукції у 2006 році склав 3,0 млрд. грн. За обсягами виробництва у 2006 році внесок підприємств обласного центру у машинобудівний комплекс області становив понад 80%, хімічну

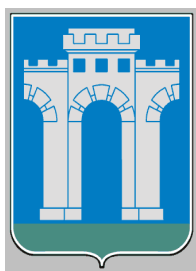
промисловість – 86%, металургію та оброблення металу – 92%, виробництво неметалевих мінеральних виробів – до 70%. Починаючи з 2001 року в місті зберігається тенденція до зростання обсягів промислового виробництва. За 2006 рік приріст виробництва склав 3,1% (4,0% по області). Позитивну динаміку забезпечили 65% підприємств.

Загальне надходження прямих іноземних інвестицій в економіку міста на початок 2007 року становить 107,1 млн. дол. США, що складає 68,1% від загального обсягу інвестицій по Сумській області.

Серед інфраструктури підтримки бізнесу у 2006 році у місті функціонувало 3 товарні біржі, 32 філії комерційних банків, 16 інвестиційних компаній та фондів, 6 лізингових фірм, 37 філій страхових компаній, 48 аудиторських фірм, 53 ріелтерські фірми, 42 рекламні, 12 кредитних спілок, 2 бізнес центри і 1 бізнес інкубатор.

Важливою складовою споживчого ринку міста є 16 ринків та 7049 торгових місць, у т.ч. продовольчих - 2, непродовольчих - 4, змішаних - 10.

м. Рівне

Місто Рівне - обласний центр України, розташований в лісостеповій зоні України на Волинській височині, є одним з найбільших міст українського Полісся. Рівне є адміністративним, економічним та культурним центром Рівненської області. Розташований в лісостеповій зоні України на Волинській височині в південно-західній частині Рівненської області, Географічні координати: 50°37' пн.ш. 26°15' сх.д.

Площа міста – 58,0 км². Чисельність населення міста станом на 01.01.2006 року складає – 248,0 тис. чол. наявного населення, або 21,5 відсотки населення області. Середня щільність населення – 4277 чол./км².

Місто вирізняється вдалим географічним розташуванням. Знаходиться на перетині міжнародних автотранспортних та залізничних магістралей, в одному часовому поясі з Гельсінкі, Мінськом, Софією, Афінами, Каїром: +2 години до Гринвіча.

Рівне розташоване за 158 км до кордону з Європейським союзом та 320 км до столиці України – м. Києва. Відстань від м. Рівне до Варшави становить 883 км, Будапешта - 948 км, Праги - 1271 км, Берліна - 1381 км.

Розташування його в межах поліської та лісостепової зон обумовлює різноманіття природного середовища, історичної спадщини, видів і напрямків виробничої діяльності.

Місто перетинає річка Устя - ліва притока річки Горинь. В м.Рівне знаходиться 146 артезіанських свердловин, з яких проводиться забір прісної підземної води.

Переважні відмітки міста- 187-220 м (мінімальна відмітка – 180 м, максимальна – 235м).

Грунти - чорноземи неглибокі, а у поймі річки Устя - лугово-чорноземні та лугово-болотні ґрунти. Чорноземи містять 2,7 – 3,2 % гумусу. Всі ґрунти мають високу природну родючість і придатні для росту всіх видів зелених насаджень, що характерні для лісостепової зони України.

Корисні копалини міста і Рівненського адміністративного району представлені карбонатними породами (крейда), цегельно-череп'яною сировиною (суглинки, глина), торфом.

Міжнародний аеропорт Рівного призначений для приймання, обслуговування та випуску літаків усіх типів, забезпечення пасажирських та вантажних авіаційних перевезень. Перевезення пасажирів і вантажів на внутрішніх і міжнародних авіалініях, а також ремонт авіаційної техніки здійснює ВАТ “Рівненська авіакомпанія “Універсал-Авіа”.

Залізничні магістралі, на яких лежить місто: Київ-Варшава, Київ-Берлін, Львів - Санкт-Петербург, Львів-Мінськ, Ковель-Москва, Ковель-Одеса, Ковель-Сімферополь.

У місті знаходиться (станом на 01.01.2006 року) 62 підприємства основного кола хімічної, енергетичної, машинобудівної, легкої та інших галузей промисловості, на яких працює 18,6 тис.чол.

Промисловий потенціал міста характеризується високим рівнем розвитку хімічної та харчової промисловості. Найбільшу питому вагу у галузевій структурі промисловості міста Рівного займає обробна промисловість(92,9% в 2005 році). У Рівному виробляється 30,6 відсотків промислової продукції області.

У місті зареєстровано 30034 суб'єктів підприємницької діяльності. Надходження у місцевий бюджет в 2005 році від суб'єктів малого підприємництва становить 42,6 % від загальних надходжень в бюджет міста.

У місті нараховується 7 вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, в яких навчається 21,7 тис. студентів та 7 вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації, в яких навчається 7,5 тис. студентів.

Місто Рівне має розвинутий науково-технічний потенціал. Значна роль відведена розміщенням на території міста науково-дослідним інститутам, проектним та проектно-конструкторським організаціям, науковим та конструкторським підрозділам підприємств.

м. Чернігів

Чернігів - адміністративний, промисловий і культурний центр Чернігівської області, віднесений до категорії історичних міст. На 01.01.2005 р чисельність населення міста - 300,5 тис. чол. що становить 40% міського населення області. Місто розташоване на стику України з Росією і Білоруссю, на перехресті транспортних шляхів сполучення: водних, залізничних, автомобільних, повітряних. Вони проходять з півночі на південь (з Росії, країн Балтії і Скандинавії у Південно-Східну Європу), із заходу на схід (з країн Західної і Центральної Європи в Росію).

Основні транзитні транскордонні потоки прямують по автомобільній дорозі державного значення Київ – Чернігів - Нові Яриловичі, яка проходить по кільцевій об'їзній автодорозі м. Чернігова і співпадає з трасою міжнародної дороги Е-95 Санкт-Петербург – Псков – Гомель – Одеса та напрямком Критського транспортного коридору №9 Гельсінки - Санкт-Петербург - Мінськ (Москва) - Київ - Кишинів (Одеса) – Димитровград. Розташування міста на притоці Дніпра - р. Десни дає можливість розвитку річкового транспорту. Повітряні сполучення міста здійснюються через аеропорт, розташований за його межами. Поверхневі води представлені водами р. Десни /південь міста/ та її правосторонніх притоків - малих річок - Стрижень /центральна частина міста/ і Білоус /західна околиця /. Основні водоносні горизонти, що використовуються для централізованого водопостачання міста, належать до Дніпровського басейну підземних вод і формуються в умовах Деснянського річкового басейну. Господарсько-питне водопостачання міста базується на підземних водах двох водоносних комплексів-еоценового та сеноманнижньокрейдяного.

Існуючий природно-рекреаційний потенціал є перспективним для розвитку туристичної галузі як міста, так і регіону в цілому.

Основною галуззю господарського комплексу є промисловість (біля 26 % усіх зайнятих), яка у поєднанні з організаціями будівельної індустрії і транспорту створює виробничий каркас міста (в будівництві зайнято біля 6% трудящих міста, на транспорті - 3%). У розподілі праці промисловість міста представлена підприємствами 10 галузей - харчовою, легкою, хімічною, целюлозно-паперовою та поліграфічною промисловістю, металургією та обробленням металу, виробництвом будматеріалів, виробів з деревини, виробництвом та розподіленням електроенергії та води.

Галузями, які визначають розвиток промислового виробництва і які мають найбільш вагомі частки у галузевій структурі, є харчова промисловість (45 % загальних обсягів промислового виробництва), легка (15,8 %), хімічна (15,3 %), машинобудування (11,9 %).

Спеціальні учбові заклади представлені педагогічним і технологічним університетами, інститутом регіональної економіки і управління, обласним інститутом підвищення кваліфікації та перепідготовки працівників освіти, 19 професійно-технічними і середніми спеціальними навчальними закладами та рядом навчальних центрів і навчально-виробничих комбінатів.

Науково-технічний потенціал міста представлений 14 науково-дослідними, проектними та геологорозвідувальними організаціями. Наукові дослідження і розробки виконують також вищі навчальні заклади, підрозділи промислових підприємств.

В Чернігові зосереджений значний туристичний потенціал: це пам'ятки історії, архітектури та пам'ятки, пов'язані з життям і діяльністю видатних діячів минулого. Проте слабо розвинута індустрія туризму: відсутні готелі різного класу для прийому вітчизняних і зарубіжних туристів, а також мережа розваг.

Таблиця 2. Функціональні характеристики міст-конкурентів

<i>Місто</i>	<i>Функція</i>		
	<i>Населення</i>	<i>Праця</i>	<i>Послуги</i>
Суми	0,60%	0,64%	0,64%
Рівне	0,53%	0,41%	0,47%
Чернігів	0,64%	0,60%	0,79%
Полтава	0,65%	0,87%	0,95%

Примітка: Функція «населення» – постійні мешканці міста як відсоток населення країни; функція «праця» – зайняті робочі місця у місті як відсоток загальної кількості зайнятих робочих місць у країні; функція «послуги» – те ж саме, що й функція «праця», але в галузях, що не належать до сільського господарства, лісництва, промисловості, будівництва, транспорту і зв'язку.

II. НАСЕЛЕННЯ

В м. Полтава, так як і в цілому по Полтавській області, спостерігається тенденція до зменшення населення. Станом на 01.10.06 чисельність наявного населення по м. Полтаві складає 305,5 тис. чол. Із числа наявного населення:

- 63,0% працездатного віку;
  - 22,0% старше працездатного віку,
  - 15,0% молодше за працездатний вік.
- Середній вік населення 39,0 років.

Таблиця 3. Чисельність мешканців у місті, 1999–2006 рр. (тис.осіб)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Місто Полтава	310,3	317,7	315,3	312,4	310,0	308,5	306,2

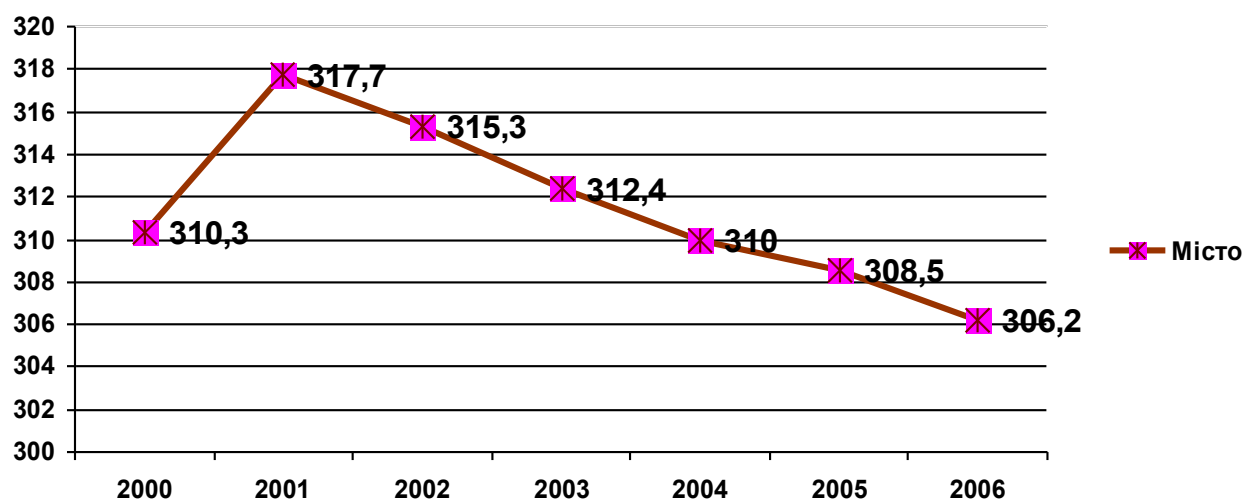

Рисунок 1. Динаміка чисельності мешканців у місті (тис.осіб)

Таблиця 4. Демографічна статистика

	м. Полтава					Полтавський район	
	2002	2003	2004	2005	2006	2005	2006
Новонароджені	2094	2281	2351	2418	2656	496	638
Померлі	4238	4274	4154	4195	4170	1315	1182
Природний приріст населення	-2144	-1993	-1803	-1777	-1512	-819	-544
Прибулі	6244	5934	6302	6736	5972	1331	1409
Вибулі	6462	6841	6907	6410	6740	753	639
Сальдо міграції	-218	-907	-605	+326	-768	+578	+770
Загальне збільшення (зменшення)	-2362	-2900	-2408	-1451	-2282	-241	+226
Ланцюговий індекс – чисельність населення	99,2	99,1	99,2	99,5	99,3	99,9	100,5

Примітка: «Ланцюговий індекс» – це відсоток загальної чисельності населення у порівнянні з попереднім роком (як у ланцюгу – кожна ланка з'єднана з попередньою).

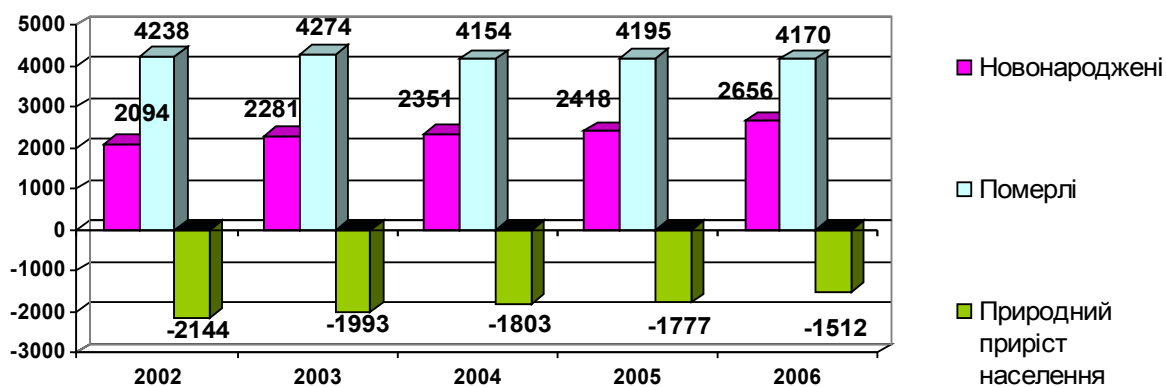

Рисунок 2. Природний приріст населення в м.Полтава (осіб)

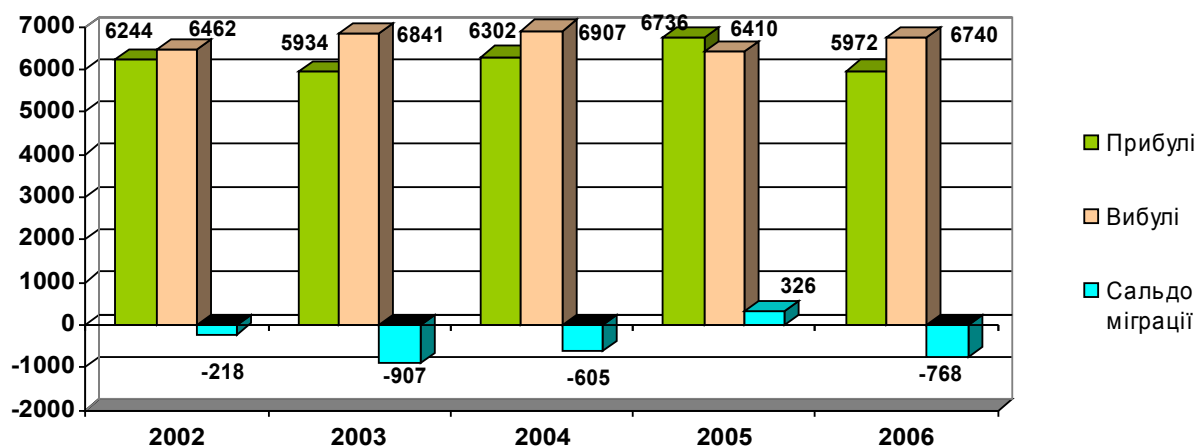

Рисунок 3. Міграційний рух м.Полтава (осіб)

Таблиця 5. Основні вікові групи населення по місту (осіб)

	2002	2003	2004	2005	2006
Чоловіки 0-14 років	22375	21058	20153	19299	18605
Жінки 0-14 років	20885	19511	18546	17734	17115
Чоловіки і жінки 0-14 років разом	43260	40569	38699	37033	35720
Чоловіки 15-24 років	30393	30647	30559	30318	30055
Жінки 15-24 років	29601	29875	29724	29600	29237
Чоловіки і жінки 15-24 років разом	59994	60522	60283	59918	59292
Чоловіки 25-44 років	43441	43204	43048	42934	42966
Жінки 25-44 років	47811	47405	46926	46607	46384
Чоловіки і жінки 25-44 років разом	91252	90609	89974	89541	89350
Чоловіки 45-59 років	25770	25747	25976	26152	26702
Жінки 45-59 років	33261	33777	34527	35102	35985
Чоловіки і жінки 45-59 років разом	59031	59524	60503	61254	62687
Чоловіки 60 років і старші	21588	21395	21008	20652	20217
Жінки 60 років і старші	35630	35406	34880	34541	34222
Чоловіки і жінки 60 років і старші разом	57218	56801	55888	55193	54439
«Віковий індекс»	0,95	0,94	0,93	0,92	0,92

Віковий індекс = $\frac{\text{чисельність населення у віці 60 років і старші}}{\text{чисельність населення у віці до 24 років включно}}$

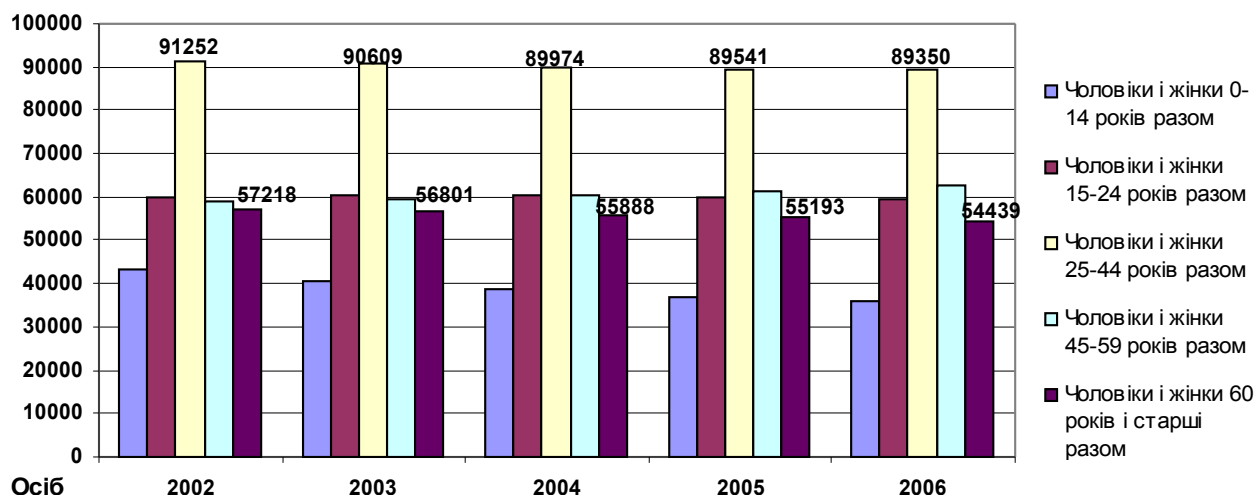

Рисунок 4. Основні вікові групи (осіб)

В м. Полтаві проживає 88,5 тис. пенсіонерів, з них 78,0 тис. чол. перебувають на обліку в районних управліннях Пенсійного фонду України, а 10,5 тис. чол. – пенсіонери силових структур. Чисельність осіб пенсійного віку залишається практично незмінною протягом останніх трьох років. Простежується зменшення по всіх вікових категорій за період 2002-2006рр., особливо в групі від 0 до 14 років.

Таблиця 6. Рівні освіти (серед населення у віці понад 15 років)

	Абсолютний показник	Відносний показник	Відносний показник в Україні
Базова загальна середня	5574	6,25%	25,1%
Повна загальна середня	43788	49%	34,8%
Базова вища	732	0,75%	21,3%
Повна вища	39051	44%	16,6%

Інформація надана за підсумками перепису 2001 року.

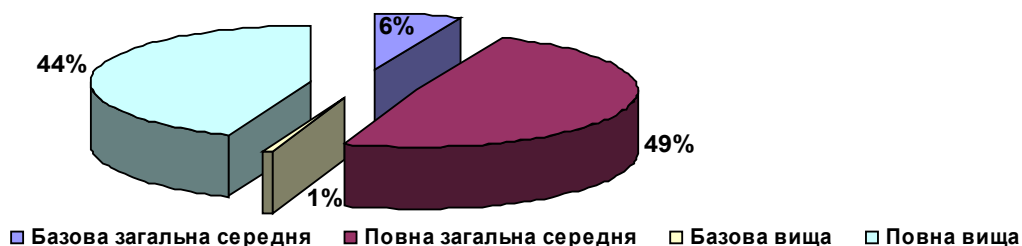

Рисунок 5. Населення м. Полтава за рівнем освіти (2001 рік)

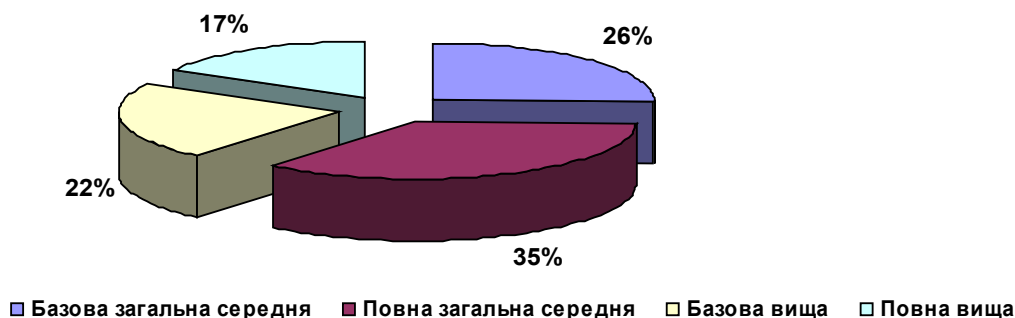

Рисунок 6. Населення України за рівнем освіти (2001) рік

III. ЖИТЛО

Житловий фонд м. Полтави становить 6560,6 тис. м² загальної площі, у тому числі багатоквартирної забудови – 5177,9 тис. м², садибної забудови – 1382,7 тис. м².

Таблиця 7. Структура житлового фонду міста

Тип забудови	Загальна площа,		Кількість населення	Житлова забезпеченість,
	тис. м ²	%	тис. осіб	м ² /люд.
Багатоквартирна	5177,9	78,9	260,4	19,9
Садибна	1382,7	21,1	49,6	27,9
РАЗОМ	6560,6	100,0	310,0	21,16

Житловий фонд міста складається з 21231 будинків або 133857 квартир. 83,2% квартир знаходиться в приватній власності, 2,8% у державній власності, а 14,0% у комунальній власності. Із загального числа 33712 квартир (25,2%) є однокімнатними, 59340 квартир (44,3%) – двокімнатними, 36552 квартири (27,3) – трикімнатними, 4253 квартири мають чотири і більше кімнат.

Таблиця 8. Розвиток житлового забезпечення

	2001	2003	2005	2006
Постійно заселені будинки – разом	20906	20987	21133	21151
- індивідуальні будинки	18259	18370	18581	18715
- % індивідуальних будинків серед усіх будинків	87,3	87,5	87,9	88,2
Постійно заселені квартири – разом	130705	130527	133780	126142
- в індивідуальних будинках	32689	32800	33011	33075
- % в індивідуальних будинках	25,0	25,1	24,7	26,2
% помешкань, підключених до комунального водопостачання	78,5	78,5	79,2	77,9
% помешкань, підключених до комунального газопостачання	87,7	93,5	95,8	93,0
% помешкань, підключених до комунальної системи каналізації	77,9	77,9	78,6	77,3
% помешкань, підключених до центрального опалення	78,5	78,6	79,6	78,4

Помешкання – квартира або індивідуальний будинок.

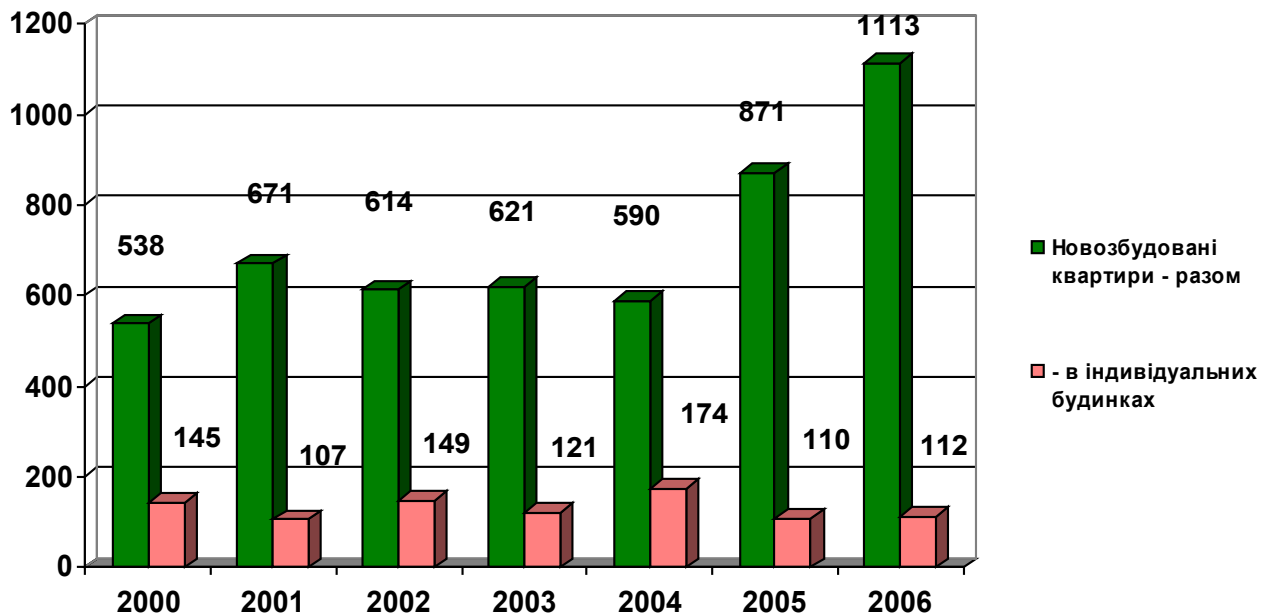
Структура житлового фонду міста за загальною площею відзначається переваженням багатоквартирної (багатоповерховою) забудови над садибною забудовою. Середня житлова забезпеченість по місту складає ~21,2 м² загальної площі на людину, у тому числі ~19,2 м² загальної площі на людину у багатоквартирній забудові і ~27,9 м² загальної площі на людину у садибній забудові. Протягом останніх років в місті спостерігається тенденція росту індивідуального житлового будівництва. У 2005 році введено 18,0 тис. кв. м. житла, за 9 місяців 2006 року - 18,7 тис. кв. м. загальної площі житла індивідуальної забудови. У 2007 році планується ввести в експлуатацію 10,0 тис. кв. м. житла індивідуальних забудовників.

Таблиця 9. Перелік основних ділянок під садибне будівництво

Розташування ділянок	Територія, га	Кількість садиб, одиниць	Житловий фонд, тис м ² заг. площі	Населення, осіб
с. Рибці – Гожули	5,8	40	6,0	108
с. Шилівка	25,0	220	33,0	594
с. Яр	7,0	60	9,0	162
с. Дальні Яківці	9,5	86	12,9	232
с. Вакуленці	5,5	48	7,2	130
с. Крутий берег	4,5	39	5,9	105
с. Лісок	7,5	69	10,4	186
р-н Харківського шосе	44,5	390	58,5	1053
р-н нової об'їзної дороги	42,6	380	57,0	1026
Вибіркове будівництво		60	9,0	162

Таблиця 10. Введення нового житла

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Новозбудовані житлові будинки - разом	36480,0	47863,6	49539,9	52512,2	52478,0	77507,4	91848,8
- індивідуальні будинки	15400,0	14201,0	20066,0	20763,2	25800,0	17964,6	25709,0
- % індивідуальних будинків	42,2	29,7	40,5	39,5	49,2	23,2	28,0
Новозбудовані квартири - разом	538	671	614	621	590	871	1113
- в індивідуальних будинках	145	107	149	121	174	110	112
- % в індивідуальних будинках	27,0	15,9	24,3	19,5	29,5	12,6	10,1
Середня ринкова ціна 1 м2 площі нової квартири, грн.	1136	1236	1287	1380	1800	1965	2878
Середній розмір нової квартири, м2	67,8	71,3	80,7	84,6	88,9	89,0	80,67

Рисунок 7. Новозбудовані квартири з 2000 по 2006 роки (одиниць)

Житловий фонд міста за роки Незалежності збільшився на 1,42 млн. м² (на 27,5%). Це дозволило збільшити житлову забезпеченість з 16,1 м²/ людину до 21,16 м²/людину або на 31,4% (чисельність населення за цей період скоротилась на 3,0%).

За 2006 рік в місті за рахунок усіх джерел фінансування введено 86,1 тис.кв.м житла, що на 11,1% більше, ніж за 2005 рік.

У 2006 році велось спорудження 1 пускового комплексу житлового будинку по вул.Станіславського,10, який має статус соціального.

Обсяги житлового будівництва у 2007 році планується довести до 110,2 тис.кв.м залучити більше 315млн.грн. інвестицій в основний капітал.

Згідно з проектом розвитку житлового будівництва, необхідно ввести у 2007 році 20 багатоповерхових житлових будинків загальною площею 100,2 тис.кв.м.

IV. ЗАЙНЯТІСТЬ І ДОХОДИ

IV.A. ЗАЙНЯТІСТЬ

Таблиця 11. Баланс трудових ресурсів, тис.чол.

Показники	2005 рік	2006 рік	Станом на 01.07.07
Середньорічна чисельність наявного населення	309,2	307,4	305,3
Працездатне населення в працездатному віці	195,96	194,1	194,1
Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу	124,4	127,1	125,7
Кількість незайнятих громадян, офіційно зареєстрованих на ринку праці	3,8	3,0	2,5

Таблиця 12. Загальні тенденції зміни зайнятості (кількість робочих місць) *

	2000	2002	2003	2004	2005	2006
Місто Полтава	122 000	124 000	128 000	124 000	125 000	127 000
Полтавський район	13 000	11 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Полтавська область	513 000	459 000	438 000	419 000	417 000	414 000

* Середньорічна кількість найманих працівників, без найманих працівників малих підприємств та зайнятих у громадян-підприємців

Таблиця 13. Зайнятість в основних секторах економіки *

	2003	2004	2005	2006
Первинний (добувна промисловість і сільське господарство), чисельність працівників	6552	6849	6984	6970
Вторинний (переробна промисловість), чисельність працівників	26984	27467	26981	25688
Третинний (обслуговуючий сектор: транспорт, зв'язок, торгівля), чисельність працівників	22075	23338	23976	26453
Первинний, %	5,1	5,5	5,6	5,5
Вторинний, %	21,0	22,1	21,6	20,3
Третинний, %	17,2	18,8	19,2	20,9

* Кількість найманих працівників, без найманих працівників малих підприємств та зайнятих у громадян-підприємців, в основних секторах економіки

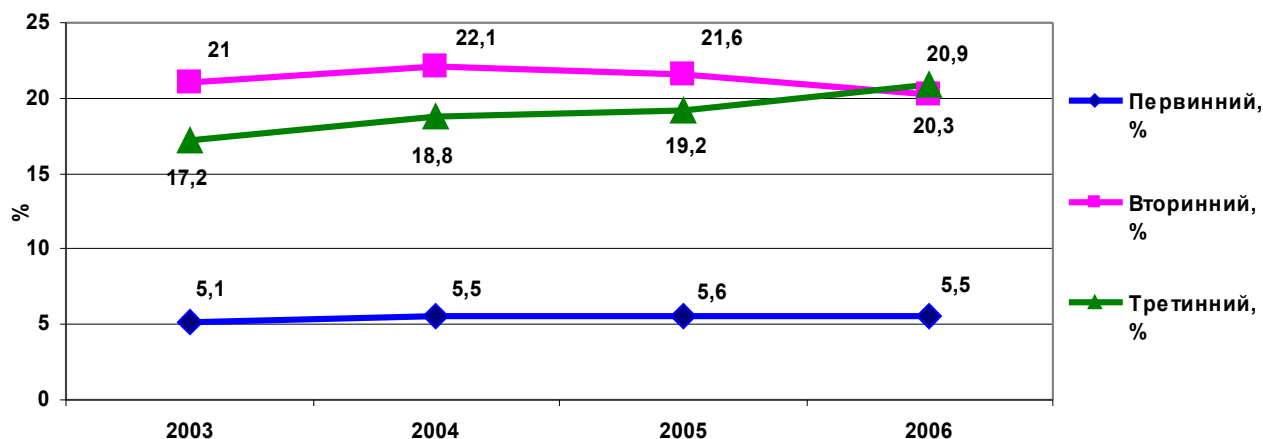

Рисунок 8. Динаміка зайнятості в основних секторах економіки(%)

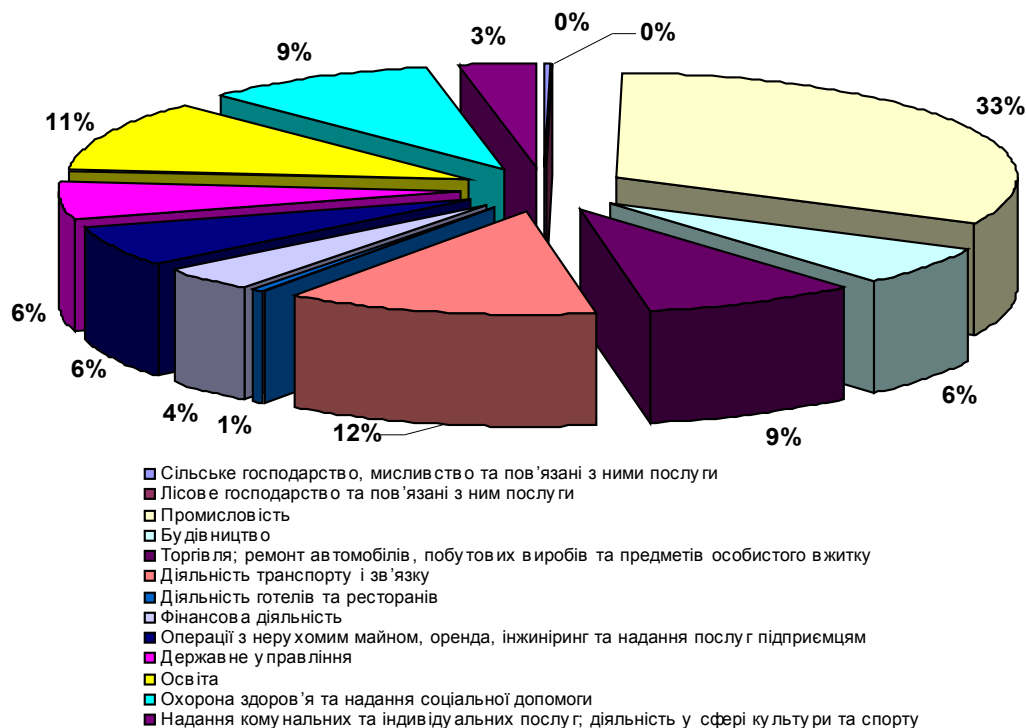

Рисунок 9. Структура зайнятості за галузями 2006 рік

Таблиця 14. Зайнятість за галузями *

	2003		2004		2005		2006	
	Кількість працівників	% від загальної кількості	Кількість працівників	% від загальної кількості	Кількість працівників	% від загальної кількості	Кількість працівників	% від загальної кількості
Всього	128277	100,0	124094	100,0	125114	100,0	126727	100,0
Сільське господарство, мисливство та пов'язані з ними послуги	494	0,3	444	0,4	378	0,3	323	0,3
Лісове господарство та пов'язані з ним послуги	49	0,04	68	0,1	13	0,01	10	0,01
Промисловість	41761	32,6	42689	34,4	42088	33,6	40758	32,2
Будівництво	8345	6,6	7667	6,2	7827	6,3	7854	6,2
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	7247	5,6	8623	6,9	9122	7,3	10862	8,6
Діяльність транспорту і зв'язку	14828	11,6	14715	11,9	14854	11,9	15591	12,3
Діяльність готелів та ресторанів	787	0,6	836	0,7	907	0,7	924	0,7
Фінансова діяльність	4491	3,5	4086	3,3	4189	3,3	4915	3,8
Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	7553	5,9	7021	5,6	7770	6,2	8161	6,4
Державне управління	11951	9,3	8369	6,7	8712	7,0	7564	6,0
Освіта	13607	10,6	13715	11,0	13515	10,8	14064	11,1

Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	13151	10,3	11900	9,6	11764	9,4	11831	9,3
Надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту	4013	3,1	3961	3,2	3975	3,2	3870	3,1

* Кількість найманих працівників, без найманих працівників малих підприємств та зайнятих у громадянських підприємств, в основних секторах економіки

На ринку праці зберігається позитивна тенденція щодо зменшення загальної кількості незайнятих громадян, збільшення пропозицій робочих місць від роботодавців. Ринок праці міста в 2007 році прогнозується у кількості 16,3 тис. осіб.

IV.V. ЗАРОБІТНА ПЛАТА

Таблиця 15. Середня заробітна плата (грн.)

	2002	2003	2004	2005	2006	2003/ 2002	2004/ 2003	2005/ 2004	2006/ 2005
	<i>Номінальні величини, грн.</i>					<i>% зростання</i>			
Місто Полтава	437,16	534,69	665,30	878,59	1109,73	122,3	124,4	132,1	126,3
Полтавський район	168,0	380,59	485,0	617,0	851,81	226,5	127,4	127,2	138,1
Полтавська область	353,67	436,72	559,97	758,00	в/д	123,5	128,2	135,4	в/д
Україна	311,0	376,38	462,27	589,62	806,00	121,0	122,8	127,5	136,7

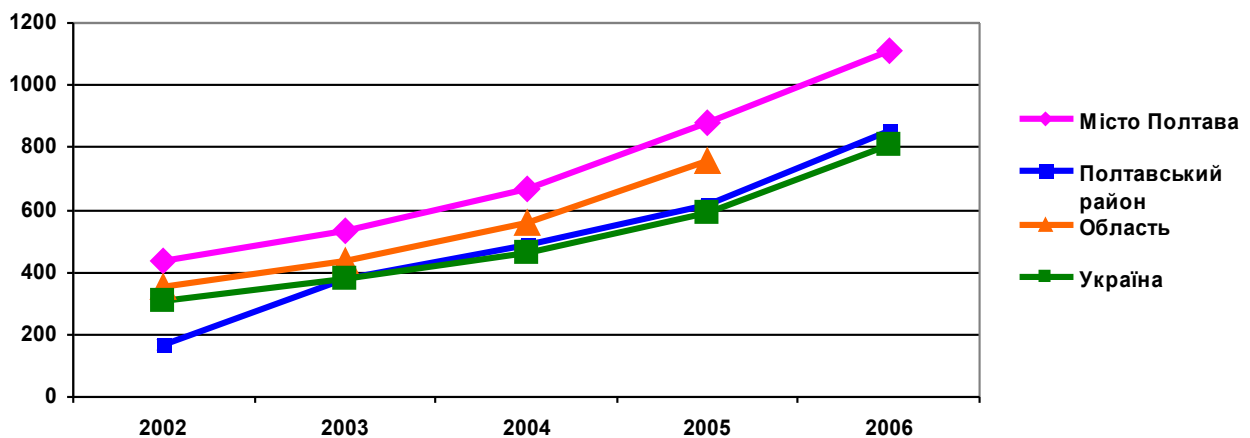

Рисунок 10. Динаміка росту середньої заробітної плати 2002-2006рр

Таблиця 16. Заробітна плата за галузями

	2002	2003	2004	2005	2006	2003/ 2002	2004/ 2003	2005/ 2004	2006/ 2005
	<i>Номінальні величини, грн.</i>					<i>% зростання</i>			
Сільське господарство і рибальство	300,23	441,82	536,38	648,44	693,87	147,2	121,4	120,9	107,0
Промисловість	480,11	604,93	757,28	954,15	1188,68	126,0	125,2	126,0	124,6
Будівництво	606,92	821,20	1032,95	1301,73	1661,02	135,3	125,8	126,0	127,6
Транспорт і зв'язок	554,24	663,50	800,63	979,38	1213,60	119,7	120,7	122,3	123,9
Готельний бізнес і громадське харчування		249,17	312,15	452,89	591,42		125,3	145,1	130,6
Комерція і ремонт	303,43	363,07	431,38	541,10	685,81	119,7	118,8	125,4	126,7

автомобілів та інших товарів									
Банківська справа і страхування	903,68	694,50	654,74	1211,23	1642,04	76,9	94,3	185,0	135,6
Послуги, пов'язані з нерухомістю, надаванням майна в оренду і підприємництвом		497,93	537,05	744,34	957,98		107,9	138,6	128,7
Державне управління (на всіх рівнях) та оборона	547,66	576,62	707,77	1105,34	1598,16	105,3	122,7	156,2	144,6
Освіта	281,36	365,94	469,90	703,82	892,50	130,1	128,4	149,8	126,8
Охорона здоров'я, соціальне обслуговування та ветеринарія	214,47	272,92	348,09	530,64	682,27	127,3	127,5	152,4	128,6
Інші комунальні та соціальні послуги		305,53	528,69	801,91	875,74		173,0	151,7	109,2

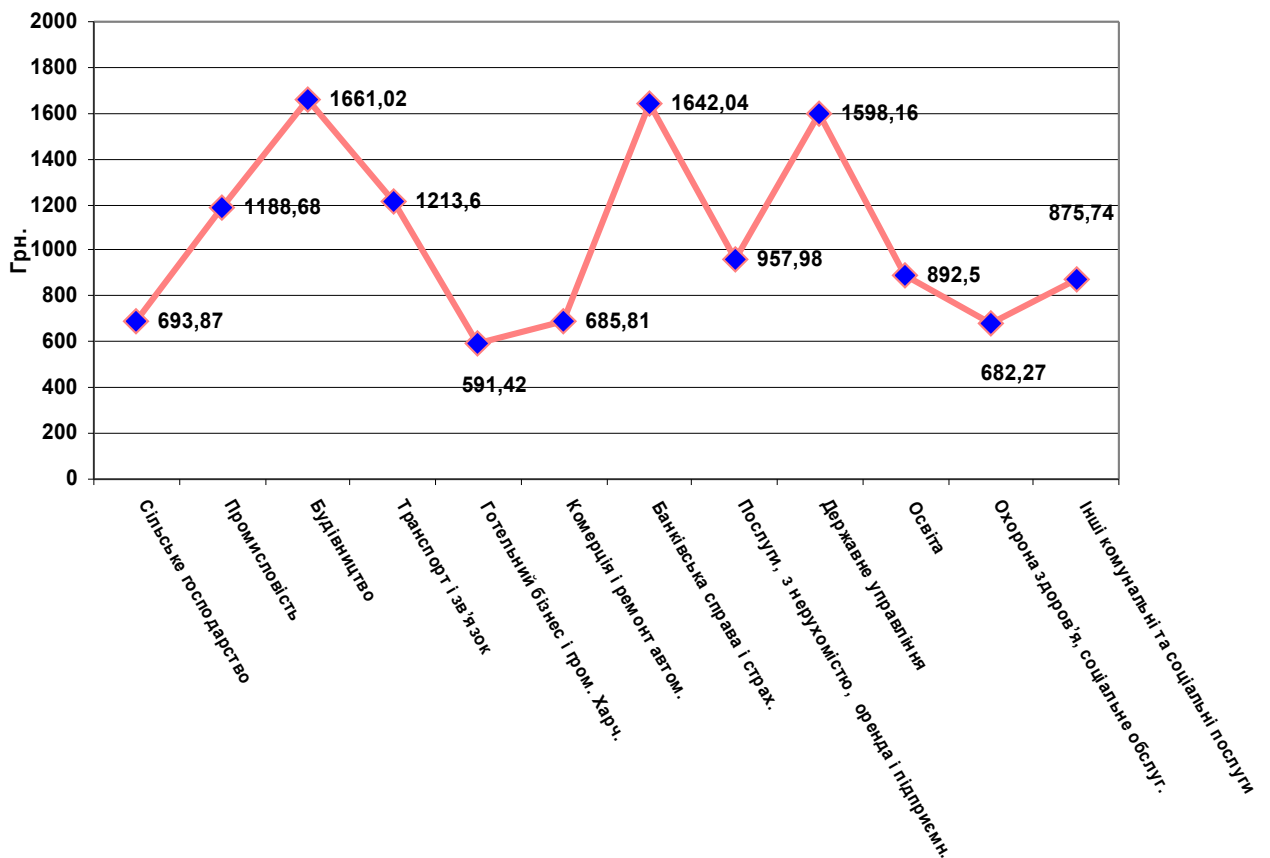

Рисунок 11. Заробітна плата в галузях (2006 рік)

IV.C. Безробіття

Таблиця 17. Рівень зареєстрованого безробіття (%) на 31 грудня

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Місто	4,2	3,3	2,4	2,2	2,0	1,9	1,5
Полтавський район					2,9	2,8	2,2
Область	5,2	4,9	4,6	4,2	4,4	4,4	4,3
Україна	4,1	3,6	3,7	3,5	3,5	3,1	3,9

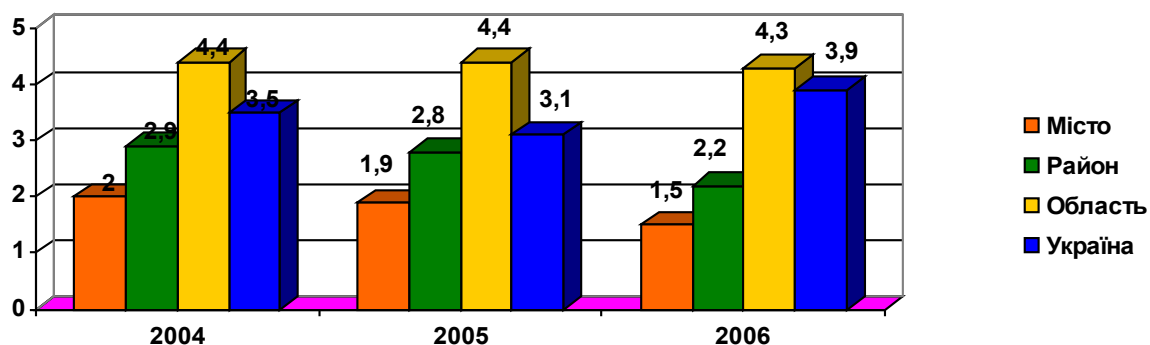

Рисунок 12. Динаміка рівня безробіття за 2004-2006рр.

Для міста характерна стійка тенденція зниження рівня зареєстрованого безробіття. В цілому по місту рівень безробіття знизився з 4,2% в 2000 році до 1,5% в 2006 році. Зменшення цього показника значною мірою пояснюється активним залученням населення до трудової діяльності.

Таблиця 18. Кількість безробітних на одну вакансію на 31 грудня (чисельність зареєстрованих безробітних, поділена на кількість вакантних робочих місць)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Місто	10	6	4	5	3	2	2
Полтавський район	-	-	-	-	17	14	12
Область	22	15	11	11	8	8	7
Україна	17	11	9	7	6	5	4

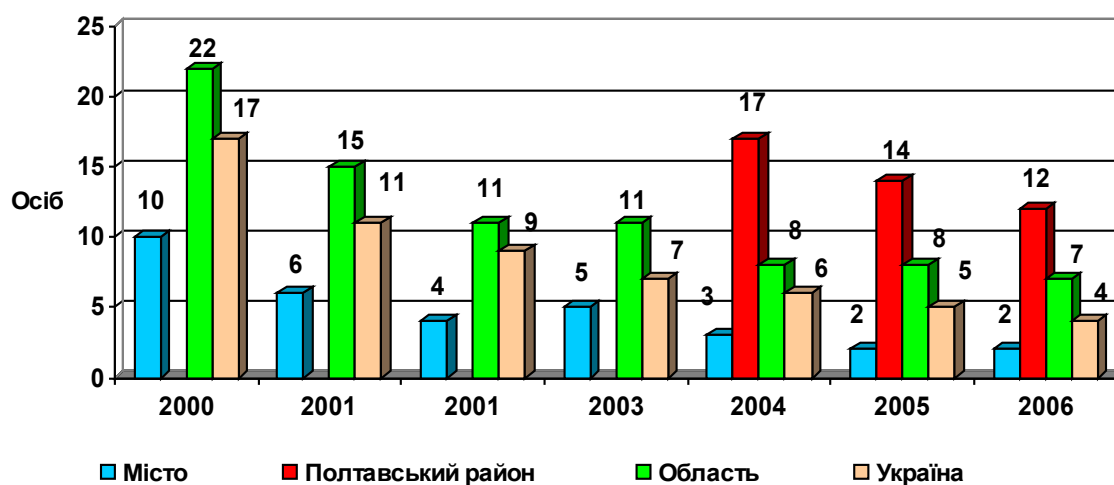

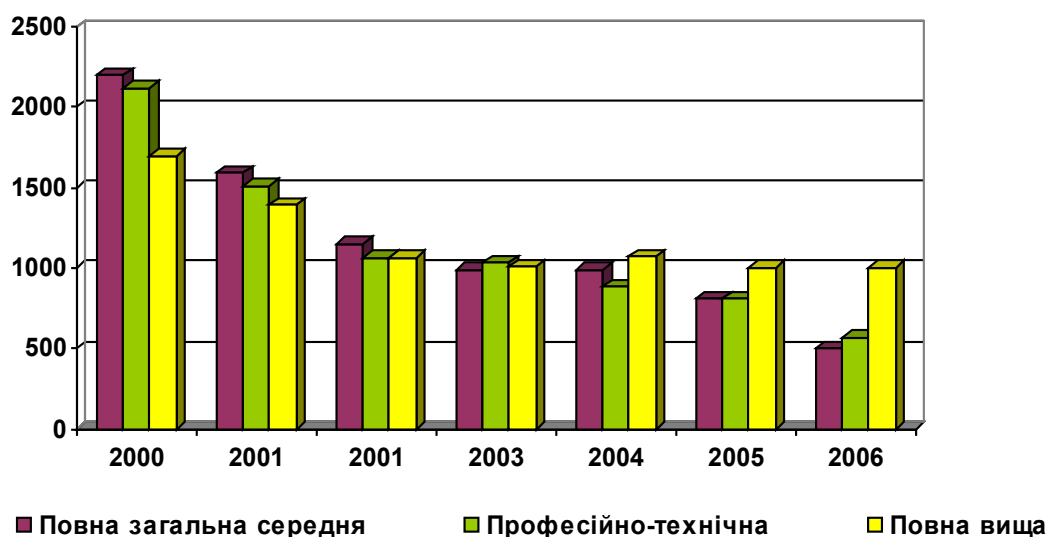
Рисунок 13. Динаміка навантаження на вакантне робоче місце

Тісна співпраця служби зайнятості з роботодавцями сприяє збільшенню кількості заявлених ними вакансій. Як наслідок, за вказаний період зменшилось навантаження на одне вільне робоче місце: на кінець 2006 року на одну вакансію припадало 2 особи проти 10 осіб на кінець 2000 року.

Таблиця 19. Зареєстровані безробітні за рівнем освіти

	<i>Кількість осіб</i>						
	<i>2000</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>
Базова загальна середня	279	252	147	148	93	68	32
Повна загальна середня	2199	1589	1148	990	989	807	501
Професійно-технічна	2117	1508	1064	1035	882	809	567
Базова вища	2218	1687	1268	1161	1041	964	802
Повна вища	1699	1394	1066	1008	1071	1003	1002

За 2000 – 2006 роки змінилась структура чисельності безробітних, які перебували на обліку в службі зайнятості на кінець року, за рівнем освіти. За цей період зменшилась чисельність безробітних з базовою та повною загальною середньою освітою та професійно-технічною, а збільшилась чисельність безробітних з базовою та повною вищою освітою. Серед безробітних, станом на 31 грудня 2006 року, кожний третій мав базову або повну вищу освіту, кожний п'ятий – професійно-технічну, кожний шостий – повну загальну середню, питома вага осіб з базовою середньою освітою становила лише 1,1%.

Рисунок 14. Структура та динаміка безробітних за освітою

Таблиця 20. Зареєстровані безробітні за тривалістю безробіття

	<i>Кількість осіб</i>						
	<i>2000</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>
До 1 місяця	660	526	506	542	442	439	332
1-3 місяці	1102	895	954	903	878	785	661
3-6 місяців	1266	1314	1080	1083	1010	1000	764
6-9 місяців	1163	957	712	702	703	679	466
9-12 місяців	1064	814	634	576	539	441	385
1-1,5 року	1246	876	447	341	287	185	212
1,5-2 роки	680	385	140	97	65	75	52
2-3 роки	761	369	101	40	34	26	19
Більше 3 років	540	294	119	58	27	21	13

Реалізація активних заходів сприяння зайнятості у 2000 – 2006 роках дозволила зменшити тривалість безробіття. На кінець 2006 року переважна більшість безробітних перебувала на обліку в центрі зайнятості менше 6 місяців (60,5%), понад півроку перебувало 1147 осіб, з них лише 32 особи або 2,8% - понад 2 роки.

Таблиця 21. Вікова структура зареєстрованих безробітних

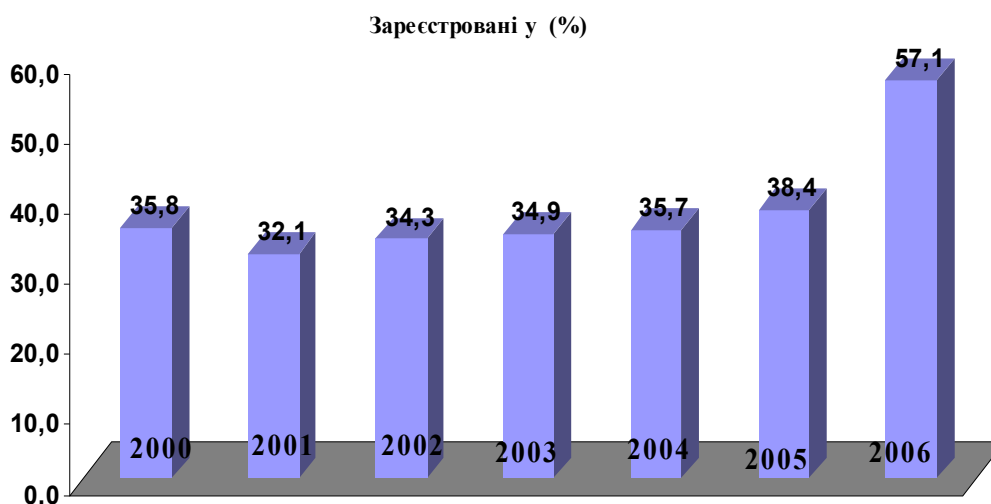
	<i>Кількість осіб</i>						
	<i>2000</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006*</i>
15-17 років	220	175	161	168	205	147	81
18-27 років	4180	3358	3538	3925	4011	4663	6511
28 років – передпенсійний вік	6590	6362	5947	6510	6437	6676	4247
Інші	689	573	676	637	595	658	563

* - у 2006 році відповідно до статистичних звітів молодь показана у віці до 35 років

Протягом 2000 – 2006 років змінилася вікова структура незайнятого населення, яке перебувало на обліку в службі зайнятості. Якщо у 2000 році серед клієнтів більшість склали особи від 28 до передпенсійного віку (56,4%), то у 2006 році – молодь віком від 18 до 35 років (57,1%).

Таблиця 22. Структура зареєстрованих безробітних – місто (%)

	<i>2000</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>
Вік 18-27 років	35,8	32,1	34,3	34,9	35,7	38,4	57,1
Вік 28 років – передпенсійний	56,4	60,8	57,6	57,9	57,2	55,0	37,2
Освіта вища	16,9	18,1	18,6	17,7	18,0	19,4	20,9
Жінки	55,5	53,8	57,1	56,0	58,1	55,7	53,9
Інваліди	0,5	0,3	0,3	0,4	0,3	0,5	1,1

Рисунок 15. Динаміка безробітних у віці від 18 до 27 років (2000-2006рр.)

Чисельність зареєстрованих в службі зайнятості незайнятих громадян на протязі 2000-2006 років суттєво не змінилася. В 2006 році до міського центру зайнятості звернулося 11402 особи, що на 277 осіб менше проти 2000 року. Але, якщо в 2000 році серед зареєстрованих незайнятих громадян особи в віці від 18 до 27 років склали 35,8%, особи в віці від 28 до передпенсійного віку – 56,4%, особи з вищою освітою – 16,9%, жінки – 55,5%, а інваліди – 0,5%, то в 2006 році ці відсотки змінилися і склали відповідно: 57,1%, 37,2%, 20,9%, 53,9% та 1,1%.

V. ЕКОНОМІКА

V.A. СУБ'ЄКТИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Таблиця 23. Зареєстровані суб'єкти підприємницької діяльності

A. Юридичні особи

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Місто Полтава	497	517	481	386	365	522	536
Полтавський район	в/д	в/д	в/д	в/д	133	198	200

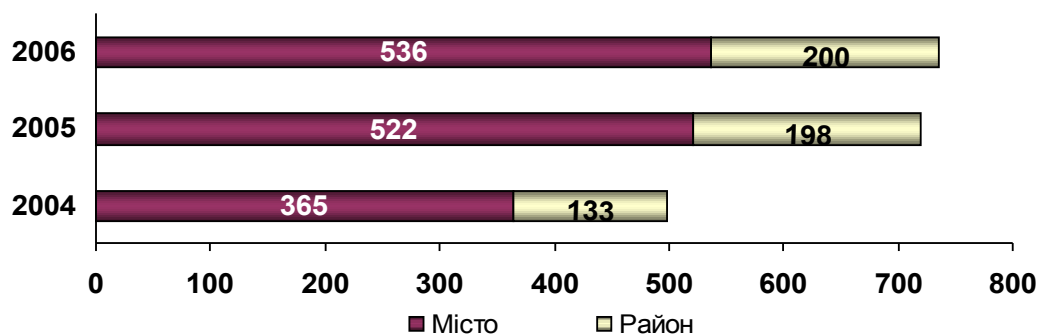

Рисунок 16. Динаміка реєстрації юридичних осіб (місто, район)

B. Фізичні особи

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Місто Полтава	1849	2409	2592	2678	3110	2413	2415
Полтавський район	в/д	в/д	в/д	в/д	2128	2193	2471

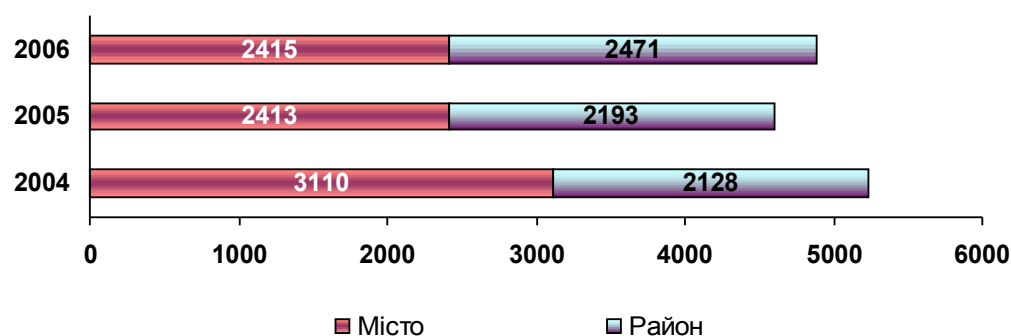

Рисунок 17. Динаміка реєстрації фізичних осіб (місто, район)

Таблиця 24. Зареєстровані суб'єкти підприємницької діяльності в місті

	2002	2004	2005	2006
Зареєстровані СПД разом	3073	3475	2935	2951
Частка фізичних осіб	84,35	89,50	82,21	81,84

Таблиця 25. Зареєстровані суб'єкти підприємницької діяльності за галузями (малі підприємства)

	2004	2006
Сільське господарство і рибальство	28	38
Промисловість	362	448
Будівництво	344	448
Транспорт і зв'язок	147	184

Комерція, громадське харчування і готельний бізнес, побутові послуги	176	180
Освіта та охорона здоров'я	-	26
РАЗОМ	1057	1324

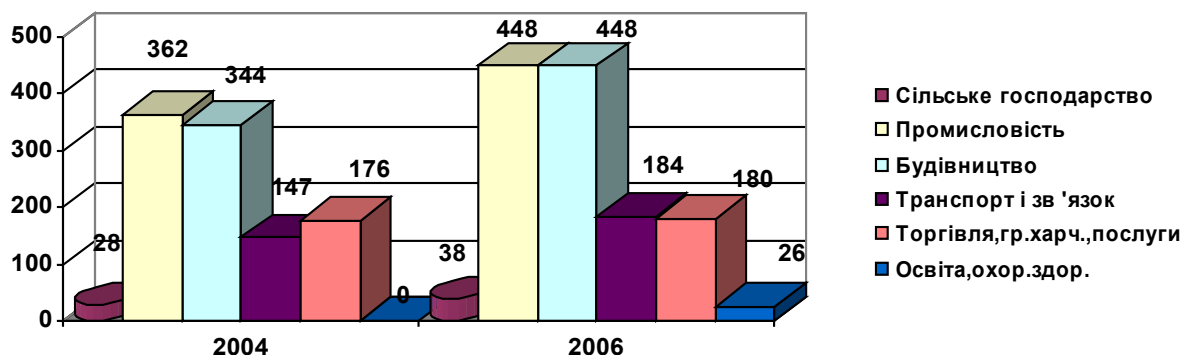

Рисунок 18. Зміна в структурі зареєстрованих СПД за галузями.

Підприємництво

Станом на 01.01.2007р на обліку ДПІ м. Полтави знаходиться майже 27 тис. суб'єктів підприємницької діяльності.

На 1000 осіб наявного населення міста в середньому припадає 74 суб'єкти малого підприємництва.

Кількість малих підприємств становить 3224 одиниці. Структура за видами економічної діяльності - найбільша частка залишається у сфері оптової та роздрібною торгівлі - 48 %, промислові підприємства становлять - 13,8 %, в галузі будівництва -10,7 % та інші розгалужені види діяльності – 27,5%.

Кількість фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності - 19474 фізичні особи. Кількість зареєстрованих суб'єктів підприємницької діяльності – фізичних осіб на 1000 осіб наявного населення в місті складає 63 одиниці.

Питома вага малого бізнесу в загальному обсязі виробництва продукції та надання послуг становить 10,6%.

З метою ефективного використання бюджетних коштів, що виділяються для розвитку малого та середнього підприємництва, при міськвиконкомі сьомий рік працює міський Фонд підтримки підприємництва. Програма розвитку підприємництва, що приймається на кожні наступні 2 роки.

В м. Полтаві функціонують 6 інвестиційних фондів і компаній, 31- аудиторська фірма, а також Бізнес – центр та Бізнес-інкубатор.

В місті спостерігається стабільне збільшення мережі торгових закладів, яких сьогодні працює понад 1600, в тому числі близько 310 загальнодоступних закладів ресторанного господарства.

Серед новозбудованих об'єктів за 2000-2006 рр. – гіпермаркет „Велика кишеня” ТОВ „ВК”Полтава”, гіпермаркет будівельних матеріалів ТОВ „Епіцентр К”, універсами ТОВ „АТБ Маркет”, ТОВ „Еко” та інші.

На межі Полтавського району з містом побудовано центр оптової торгівлі ТОВ „Метро Кеш енд Кері Україна”, який є доповненням до інфраструктури торговельної галузі Полтави, співпраця з цим центром стимулює розвиток міських суб'єктів господарювання.

На 2007 рік планується прийняття в експлуатацію ще одного сучасного торгового центру ТОВ „Піраміда” по вул. Фрунзе, 60а торговою площею 2850 м. кв., універсального магазину ТОВ „Софія – ойл” по бул. М.Конева,2 з торговим залом 4,8 тис. м. кв.

В Полтаві працює 27 ринків та ринкових майданчиків з кількістю торгових місць близько 7,5 тисячі, які є важливою складовою споживчого ринку міста.

Розвивається сфера побутового обслуговування: побутові послуги надають 438 фізичних осіб і 144 юридичні особи, з них: 37 профільних побутових підприємств і 107 структурних підрозділів інших підприємств, які, окрім своєї основної діяльності, додатково надають побутові послуги мешканцям міста.

Промисловість

Промисловий комплекс міста налічує 112 основних підприємств, на яких працює більше 40 тис. робітників, що становить майже 1/3 від чисельності працівників задіяних в економіці міста, або близько 1/7 від усього населення обласного центру.

Питома віга реалізованої продукції міськими підприємствами в загально обласних обсягах реалізації продукції складає 18,1%.

Розвитку економіки міста сприяє зростання обсягів промислового виробництва, яке розпочалося з 1999 року. Середньорічний приріст обсягів виробництва за цей період становить 6,7%.

Таблиця 26. Темпи росту обсягів виробництва до попереднього року у %

1999р.	2000р.	2001р.	2002р.	2003р.	2004р.	2005р.	2006р.
100,6	110,5	102,9	103,4	112,2	107,4	104,5	111,8

Продукція багатьох підприємств міста широко відома в Україні та за її межами.

Підприємства Полтави формують обсяги промислового виробництва по 11 основним видам діяльності:

- добування паливно-енергетичних корисних копалин;
- харчова промисловість та перероблення сільськогосподарських продуктів;
- легка промисловість;
- виробництво деревини та виробів з деревини;
- целюлозно-паперова, поліграфічна промисловість, видавнича справа;
- хімічна та нафтохімічна промисловість;
- виробництво інших неметалевих мінеральних виробів (будматеріалів, скловиробів);
- металургія та оброблення металу;
- машинобудування, ремонт та монтаж машин і устаткування;
- виробництво та розподілення електроенергії, газу та води;
- інше виробництво, не віднесене до інших угруповань.

Таблиця 27. Загальний обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) підприємств-суб'єктів підприємницької діяльності за видами економічної діяльності (тис. грн.)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Всього ²	3601184,2	4394162,1	5746905,7	6353388,5	15330445,5	8634480,8	11074589,5
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	14319,5	10279,7	9801,8	46067,7	63444,5	70503,6	21405,6
Промисловість	882633,9	1120531,2	1999288,4	2239010,3	3838933,2	3109892,0	3939543,0
Будівництво	166930,8	166227,3	329919,3	407159,2	440279,3	554986,5	740430,2
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	2325465,8	2851474,5	3024787,7	3288315,1	10380207,7	4072177,3	5277489,2
Діяльність транспорту і зв'язку	51846,4	63750,4	69404,9	97906,6	152051,8	334182,4	555260,0
Діяльність готелів та ресторанів	16357,4	20406,5	25346,9	25446,6	32020,8	39315,8	46752,2
Фінансова діяльність	33394,2	21688,3	106505,7	29605,2	72130,7	56828,5	53063,8
Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	91135,4	117576,5	142534,3	174662,5	307046,2	343614,7	372730,4
Освіта	2951,8	2512,5	3337,5	3751,8	4744,0	5986,4	4210,7
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	³	³	2981,2	3784,8	³	5314,7	³
Надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту	13014,5	17174,7	32979,2	36445,3	34904,2	41665,0	56930,9

¹ Дані наведені на підставі статистичної звітності підприємств за фф.№1-підприємництво (річна), 1-підприємництво (коротка)-річна "Звіт про основні показники діяльності підприємств" без фермерських господарств, банків та бюджетних установ.

² Сформовано за однорідними продуктами, що за Класифікацією видів економічної діяльності (КВЕД) відносяться до відповідного виду економічної діяльності.

³ Дані не наведені через конфіденційність інформації.

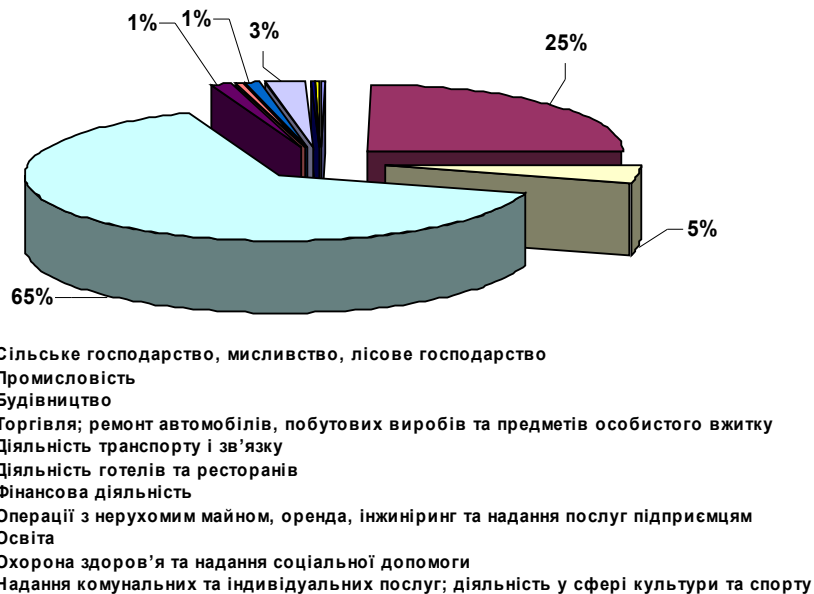

Рисунок 19. Структура обсягів реалізованої продукції промисловості міста (2000р.)

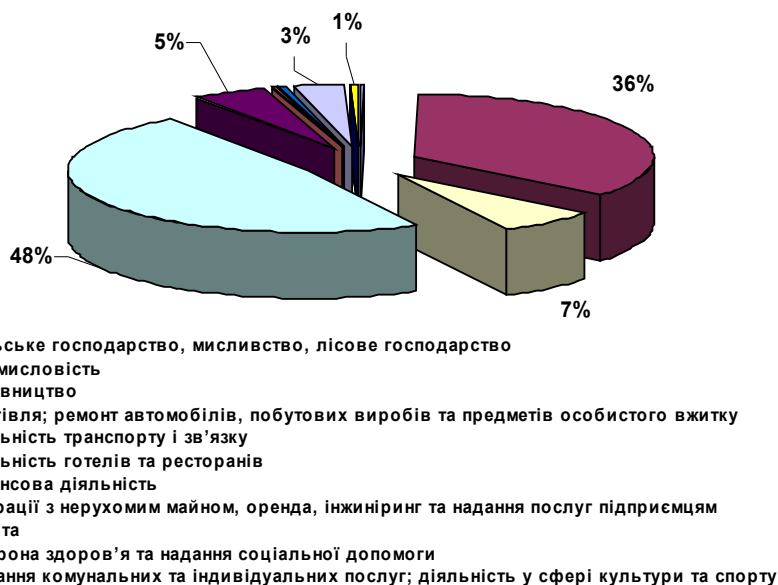

Рисунок 20. Структура обсягів реалізованої продукції промисловості міста (2006р.)

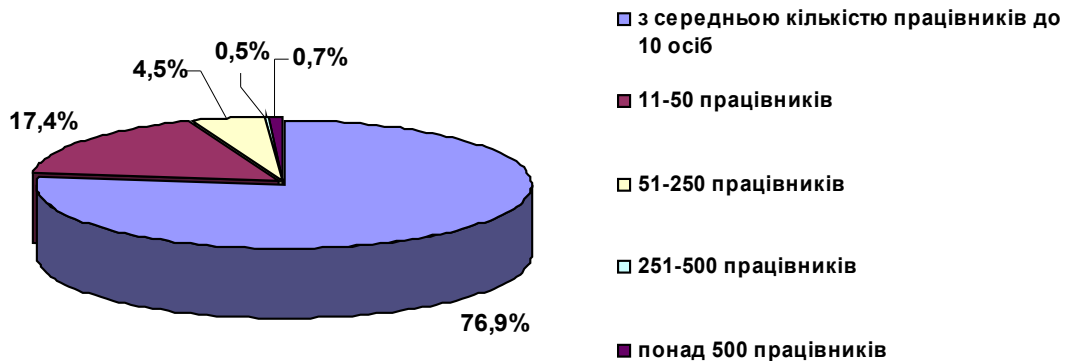
В структурі реалізованої продукції за період 2000-2006рр. збільшилась частка промисловості, будівництва, діяльності транспорту і зв'язку, частка торгівлі зменшилась на 17%.

Таблиця 28. Підприємства-суб'єкти підприємницької діяльності¹ в місті за кількістю найманих працівників

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Всього підприємств	2444	2630	3080	3212	3443	3660	3759
з середньою кількістю працівників до 10 осіб	1647	1763	2150	2253	2526	2787	2892
%	67,4	67,0	69,8	70,2	73,4	76,2	76,9
11-50 працівників	579	664	730	765	710	650	652
%	23,7	25,3	23,7	23,8	20,6	18,0	17,4

51-250 працівників	176	161	150	147	161	166	169
%	7,2	6,1	4,9	4,6	4,7	4,5	4,5
251-500 працівників	22	22	22	17	19	19	19
%	0,9	0,8	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5
понад 500 працівників	20	20	28	30	27	29	27
%	0,8	0,8	0,9	0,9	0,8	0,8	0,7

¹ Дані наведені на підставі статистичної звітності підприємств за фф.№1-підприємництво (річна), 1-підприємництво (коротка)-річна “Звіт про основні показники діяльності підприємств” без фермерських господарств, банків та бюджетних установ.

Рисунок 21. Структура підприємств міста за кількістю найманих працівників(2006р.)

За період з 2000р по 2006р. частка підприємств з кількістю найманих працівників до 10 осіб збільшилась з 67,4% до 76,9%.

Пріоритетними видами діяльності для промисловості міста є: добування паливно-енергетичних корисних копалин (5 підприємств), харчова промисловість (25 підприємств), машинобудування та металообробка (26 підприємств), легка промисловість (8 підприємств).

До підприємств видобування енергетичних корисних копалин відносяться такі основні підприємства:

ГПУ „Полтавагазвидобування” ДК „Укргазвидобування” НАК „Нафтогаз України” – видобування природного газу та газоконденсату;

НГВУ „Полтаванафтогаз” ВАТ „Укрнафта” НАК „Нафтогаз України”, видобування нафти, природного газу та газоконденсату;

СП „Полтавська газонафтова компанія” – видобування нафти, природного газу та газоконденсату; Тампонажне управління ВАТ „Укрнафта” НАК „Нафтогаз України” виконує тампонажні роботи для добувних підприємств;

ПФ ЗАТ „Девон” – видобування природного газу.

Питома вага підприємств галузі в загальноміських обсягах виробництва більше 40%.

У промисловому комплексі м.Полтави харчова промисловість – одна з найважливіших, її питома вага в загальноміському виробництві 20,0%, до її складу входить 25 підприємств. За виробництвом продукції цієї галузі м.Полтава посідає перше місце в області.

Особливого розвитку в місті набули такі галузі як: хлібопекарна, м’ясна, кондитерська, борошномельна, олійницька, лікєро-горілчана, пивоварна, галузь виробництва харчових концентратів.

До основних підприємств харчової промисловості міста відносяться: КП „Полтавський м’ясокомбінат”, ВАТ „Полтавакондитер”, ЗАТ „Полтав-ський лікєро-горілчаний завод”, ЗАТ фірма „Полтавпиво”, ЗАТ „Полтавський олійно-екстракційний завод Кернел Груп” та інш.

Галузь машинобудування і металообробки за обсягами виробництва продукції займає третє місце в міському промисловому комплексі. Вона представлена виробництвом електричного та електронного устаткування, транспортним машинобудуванням, виробництвом технологічного устаткування для хімічної, харчової і легкої індустрії та інш.

До ведучих підприємств машинобудування і металообробки відносяться: ВАТ „Полтавський турбомеханічний завод”, ВАТ „Полтавський завод „Електромотор”, ВАТ „Полтавський

тепловозоремонтний завод”, ВАТ „Полтавамаш”, ВАТ „Лтава”, ВАТ „Полтавський автоагрегатний завод” та інші.

В галузі легкої промисловості свою діяльність, зокрема, здійснюють такі підприємства як ЗАТ фірма „Ворскла”, ВАТ „Демітекс”, ТОВ „Крокуль”, ВТТО „Мрія”. Зазначені підприємства займаються відповідно виготовленням готового одягу, пряжі, взуття, трикотажних виробів.

На території м.Полтави діє 31 суб’єкт господарювання, які діють на 35 регіональних ринках і визнані такими, що займають монополіне (домінуюче) становище.

Залишаються концентрованими ринки природних монополій, на яких здійснюється діяльність у певних територіальних межах:

- ВАТ „Полтавагаз” (транспортування природного газу, розподільними трубопроводами);
- ВАТ „Полтаваобленерго” (постачання та передача електроенергії місцевими електромережами);
- „Південна залізниця” в особі її структурних підрозділів, що діють в місті (надання послуг з користування і забезпечення руху залізничного транспорту загального користування);
- Державне підприємство „Аеропорт – Полтава” (спеціалізовані послуги аеропорту);
- ДКВ „Полтававодоканал” (централізоване водопостачання та водовідведення);
- КВП „Полтаватеплоенерго” (постачання теплової енергії);
- Полтавська філія ВАТ „Укртелеком” (місцевий телефонний зв’язок);
- Українське державне підприємство поштового зв’язку „Укрпошта” в особі Полтавської дирекції (поштовий зв’язок загального користування).

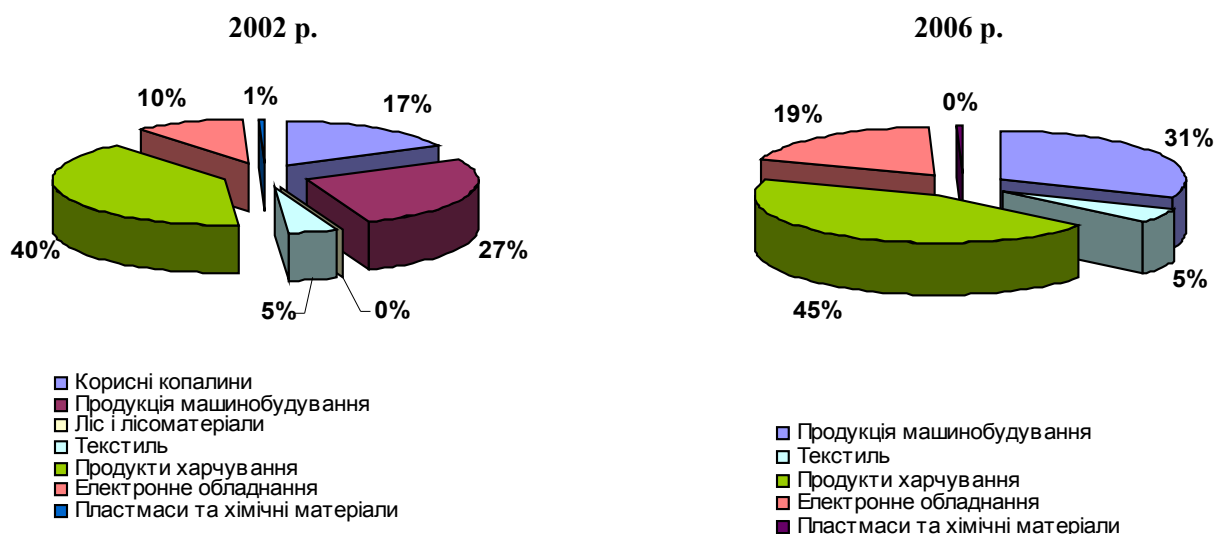
За 2006 рік експорт послуг склав 15,3 млн.дол.США, імпорт - 20,7 млн.дол.США.

На підприємства м.Полтави у 2006 році припадало 65,0% експорту та 22,7% імпорту послуг Полтавської області проти 54,6% та 32,4%, відповідно, у 2005 році.

Зовнішньоторговельні операції на ринку послуг здійснювали 104 підприємства міста з партнерами 93 країн світу.

Таблиця 29. Структура експорту (тис. грн.)

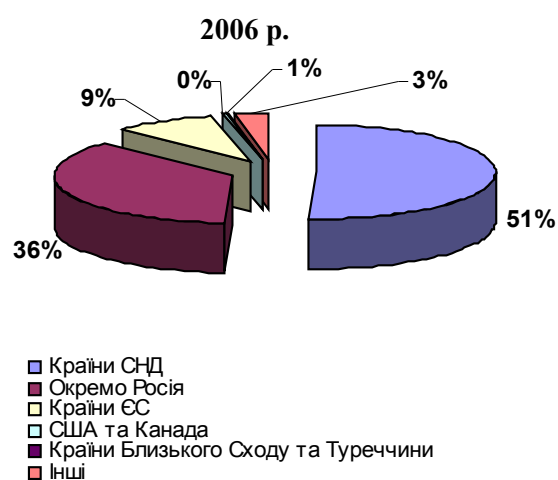
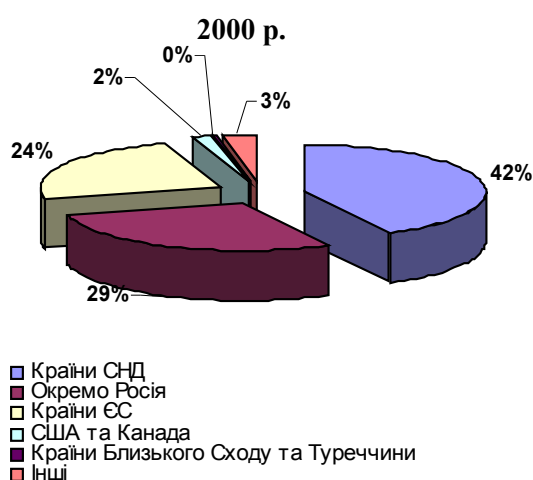
	2002	2004	2006
Корисні копалини	54315,81	97570,65	54,73
Продукція машинобудування	85033,46	122855,25	183654,73
Ліс і лісоматеріали	210,54	175,00	129,57
Текстиль	14284,97	43328,39	30293,32
Продукти харчування	127965,08	133178,42	260065,43
Електронне обладнання	32418,98	67722,19	111816,64
Пластмаси та хімічні матеріали	1918,97	2077,88	2672,20
РАЗОМ	318149,81	468911,77	590692,62

Рисунок 22. Структура експорту за 2002 та 2006 роки

Таблиця 30. Структура експорту за країнами (тис. грн.)

	2002	2004	2006
Країни СНД	242676,40	406927,00	527717,20
Окремо Росія	169345,10	289907,40	376604,20
Країни ЄС	135437,20	183484,30	94967,00
США та Канада	9066,90	10157,20	2579,30
Країни Близького Сходу та Туреччини	1631,20	58576,30	5237,30
Інші	17974,40	9953,10	30340,20
РАЗОМ	406786,10	669097,90	660841,00

Рисунок 23. Структура експорту у розрізі країн за 2000 та 2006 роки

Інвестиції.

Інвестиційно привабливими в м. Полтаві є такі види економічної діяльності:

- обробна промисловість;
- добувна промисловість;
- оптова та роздрібна торгівля, торгівля транспортними засобами та послуги з ремонту;
- виробництво інших неметалевих мінеральних виробів.

Іноземні інвестиції вкладено у 106 підприємств м. Полтави.

Серед інвестиційно активних підприємств міста:

- ЗАТ „Олійноекстракційний завод Кернел Груп” (будівництво цеху грануляції шрота та переобладнання олійнодобувного цеху),
- ВАТ „Полтавський завод медичного скла” (придбання та впровадження італійських ліній більшої продуктивності по виробництву ампул),
- ГПУ „Полтавагазвидобування” (будівництво свердловин та облаштування родовищ),
- ВАТ „Полтавакондитер” (нові технологічні лінії по виробництву кондитерських виробів).

Для забезпечення інвестиційних процесів у місті здійснюється:

- координація діяльності органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій міста щодо підвищення ефективності економічного розвитку;
- створення умов підприємствам різних форм власності для представлення своїх досягнень на вітчизняному та зовнішніх ринках,
- налагодження взаємовигідних ділових контактів,
- розвиток міжнародних двосторонніх та багатосторонніх зв'язків,
- підвищення обізнаності міжнародних ділових кіл щодо інвестиційних можливостей м. Полтави.

Таблиця 31. Загальний об'єм іноземних інвестицій по м.Полтаві (млн..дол.США)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006 9 міс.
Прямі	13,1	11,0	16,1	29,1	30,8	31,7	39,9
Портфельні	0	0	0	0,85	0,85	0,85	0,85

Таблиця 32. Динаміка іноземних інвестицій по галузях(млн..дол.США)

Галузі	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006 9 міс.
Всього по місту	13,1	11,0	16,1	29,1	30,9	31,7	39,9
1.Промисловість	7,2	4,5	9,1	17,5	16,0	16,3	23,6
підприємства машинобудування та металообробки	0,40	0,16	0,15	0,15	0,16	0,15	0,36
підприємства хімічної та нафтопереробної промисловості	0,04	0,12	0,13	-	-	-	0,10
підприємства харчової промисловості	0,9	0,82	4,9	4,7	4,7	4,6	4,6
підприємства легкої промисловості	1,5	1,5	0,82	0,05	0,05	0,05	0,2
2. Інші підприємства	5,9	6,5	7,1	11,7	14,8	15,5	11,04

Таблиця 33. Прямі іноземні інвестиції та їх питома вага за напрямками економічної діяльності.

Готелі, ресторани	Транспорт, зв'язок	Будівництво	Нерухо-мість	Торгівля	Промисло-вість
0,1%	3,2%	3,4%	16,0%	17,8%	59,0%

Таблиця 34. Структура прямих іноземних інвестицій за країнами походження (на початок року, тис.дол.США)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007 ¹	Приріст, зменшення (-) усього, починаючи з 2000 р.	У % до загальних обсягів станом на кінець 2006р.
Російська Федерація	399,05	262,15	253,88	191,22	2247,20	6048,73	6568,20	6961,13	6562,08	16,9
Німеччина	319,56	522,04	485,35	287,70	1160,87	1359,37	1262,54	1543,35	1223,79	3,7
Сполучені Штати Америци	4357,02	5917,16	6016,93	6316,93	6316,93	6316,93	6316,94	6523,94	2166,92	15,8
Сполучене Королівство	2455,47	2455,47	2421,34	1558,75	²	100,06	196,83	433,78	-1988,69	1,1
Італія	²	²	²	²	²	²	²	²	²	²
Польща	848,52	391,13	456,15	416,09	424,32	424,33	458,82	458,82	-389,70	1,1
Кіпр	²	196,68	3495,03	5549,96	5551,50	5572,09	5751,95	8934,38	²	21,7
Інші	10748,74	²	²	²	11523,11	²	²	²	²	²
РАЗОМ	19617,62	19468,79	23641,36	22371,28	27563,68	31498,33	31744,50	41179,08	21561,46	100,0

¹ Дані на кінець 2006 року.

² Дані не наведені через конфіденційність інформації.

Таблиця 35. Динаміка іноземних інвестицій за видами економічної діяльності (млн..дол.США)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Промисловість	7,2	4,5	9,1	17,5	16,0	16,3	21,5
Інші	5,9	6,5	7,0	11,6	14,9	15,4	19,2

Таблиця 36. Питома вага у загальному обсязі прямих іноземних інвестицій за видами економічної діяльності за 2006рік

<i>Види економічної діяльності</i>	<i>(%)</i>
Обробна промисловість	29,5%
Добувна промисловість	22,6%
Виробництво інших не металевих виробів	14,3%
Інші	33,6%
Всього:	100%

Оцінка динаміки залучення інвестицій та інвестиційного рейтингу дає можливість зробити висновок: протягом останніх років зберігається позитивна динаміка обсягів іноземних інвестицій що свідчить про інвестиційну привабливість м.Полтава.

У.В. НАЙБІЛЬШІ РОБОТОДАВЦІ

Таблиця 37. Основні роботодавці (понад 50 працівників)

<i>Підприємство</i>	<i>Вид діяльності (основний)</i>	<i>Чисельність працівників у 2006 р.</i>
ВАТ «Полтаваобленерго»	Розподілення і постачання електроенергії	5772
ГПУ «Полтавагазвидобування»	Добування природного газу	2777
ВАТ «Полтавакондитер»	Виробництво какао,шоколаду та цукристих кондитерських виробів	2632
ВАТ «Укрнафта» НГВУ «Полтаванафтогаз»	Добування нафти	2430
ВАТ «ТРЗ»	Ремонт і технічне обслуговування залізничного рухомого складу	2048
ВАТ «Полтавський турбомеханічний завод»	Виробництво двигунів та турбін	2034
ВАТ «Полтавський автоагрегатний завод»	Виробництво вузлів,деталей та приладдя для автомобілів	1245
УБР «Укрбургаз»	Розвідувальне буріння	1137
КП «Полтававодоканал»	Збирання ,очищення та розподілення води	1131
ПОКВІПТГ «Полтаватеплоенерго»	Постачання пари та гарячої води	994
ВАТ ПО Газопостачанню та газифікації «Полтавагаз»	Розподілення та постачання газу	824
КП «Полтавський м'ясокомбінат»	Виробництво м'яса	793
ВАТ «Полтавахіммаш»	Виробництво машин і устаткування	781
Полтавська фірма «Ворскла»	Виробництво верхнього одягу	768
ВАТ «Елемент шість»	Виробництво абразивних виробів	692
ПНРЕВС ДП НАК „Надра України” «Полтаванафтогазгеологія»	Діяльність у сфері геології та геологорозвідування	662
ВАТ «Демітекс»	Прядіння бавовняних волокон	621

V.C. ЕКОНОМІКА МІСТА

Таблиця 38. Доходи міського бюджету на одного мешканця (грн.)

	Податок на доходи фізичних осіб	Податок на прибутки підприємств	Місцеві податки та збори	землю Плата (податок) за	Податкові надходження разом (загальний фонд)	Плата за оренду майнових комплексів та іншого майна, що у комунальній власності
A. 2004 р.						
Місто Полтава	318,7	2,4	19,6	45,1	444,1	12,5
Полтавський район	89,1	0,14	2,12	11,2	102,56	0,3
У середньому по містах України	279,35		11,74	48,48	1 335,34	
B. 2005 р.						
Місто Полтава	405,6	1,9	20,6	52,7	557,1	15,3
Полтавський район	120,92	0,11	2,26	13,9	137,19	0,39
У середньому по містах України	369,18		12,75	57,92	2 089,63	
C. 2006 р.						
Місто Полтава	542,3	2,1	20,9	60	704,8	17,2
Полтавський район	164,4	0,08	2,2	21,3	187,9	0,45

Реформування відносин власності

Недержавний сектор економіки складає близько 90%. Протягом усього процесу приватизації в обласному центрі змінили форму власності 663 об'єкти малої приватизації комунальної власності міста. Зокрема це комунальні підприємства сфери послуг, оптової та роздрібною торгівлі продовольчими та промисловими товарами, об'єкти незавершеного будівництва, нежитлові приміщення. В період з 2000 по 2004 роки найбільше приватизувались об'єкти, які належать до груп торгівлі та громадського харчування, побутових послуг. У 2005- 2006 роках приватизувалися переважно нежитлові приміщення, які використовувалися під офіси та побутові послуги.

Таблиця 39. Показники надходження коштів до бюджету міста від продажу об'єктів комунальної власності Полтави

Рік	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006 факт 9 міс.	2006 очікув	2007 прогноз
Надійшло коштів (млн. грн.)	2,23	2,62	2,59	5,78	11,76	8,77	2,6	3,11	4,0
Кількість об'єктів приватизації	107	64	66	33	26	17	16	18	15

Здійснюється надання в оренду 788 об'єктів комунальної власності міста. Структура орендарів: 213 – бюджетні організації міста (школи, дитячі садки, заклади охорони здоров'я); 575 - суб'єкти підприємницької діяльності: під офіси – 125 об'єктів; під продовольчі магазини -69 об'єктів; під магазини непродовольчих товарів – 29 об'єктів; під здійснення підприємницької діяльності місцевих виробників-39 об'єктів; надання побутових послуг -39 об'єктів; під склади – 24 об'єктів; під аптеки, аптечні пункти та кіоски –45 об'єктів, під поштові відділення , відділення зв'язку, ощадбанк - 47 об'єктів; під громадські організації – 38 об'єктів; під творчі майстерні - 40 об'єктів; під інше використання 80 об'єктів.

За 2006 рік надходження до бюджету міста від їх оренди становлять 4,8 млн. грн (за 2004 р. - 3,87 млн. грн., за 2005 рік - 4,69 млн. грн.)

Генеральним планом міста, що затверджений рішенням сесії Полтавської міської ради від 21 квітня 2006 року, передбачені території містобудівної реконструкції та території, що визначені для першочергової забудови на розрахунковий період 25 років (Таблиця 41).

Таблиця 40. Сучасне і проектне використання міських земель (2007р.)

Вид використання земель	Існуючий стан		Проектні пропозиції	
	га	%	га	%
1. Житлова забудова	1938,65	18,68	2408,3	21,46
- багатоквартирна	288,44	2,78	546,0	4,87
- садибна	1650,21	15,90	1857,9	16,58
2. Підприємства промисловості, кар'єри, транспорту, технічної інфраструктури	1564,67	15,07	1611,7	14,39
3. Території громадської забудови (включаючи землі комерційного використання та змішаного використання)	2804,20	27,01	2776,2	24,78
- у т.ч. землі міністерства оборони	921,2	8,9	871,2	7,76
4. Зелені насадження	668,26	6,44	923,3	8,24
5. Вулиці, площі	676,44	6,52	1278,5	11,41
6. Кладовища	97,98	0,94	98,0	0,87
7. Землі водного фонду (річки, струмки, ставки, болота, землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом)	236,34	2,28	280,3	2,5
8. Сільськогосподарські землі	2095,69	20,19	1555,3	13,9
9. Ліси	270,76	2,61	270,8	2,42
10. Землі за межами міста	28,0	0,27	-	-
УСЬОГО	10353,0	100,0	11203,0	100,0

Таблиця 41. Ділянки міста, передбачені під забудову

№ п/п	Адреса ділянки	Коротка характеристика	Площа	
Території, що передбачаються для забудови (райони нового будівництва)				
1.	Район артскладів по вул. Пушкарівській, 22 (призначена для житлово-громадської забудови)	Ділянка знаходиться в оренді ТОВ «П'ятий елемент»	55,6 га	На даний час
2.	57 житловий мікрорайон (призначена для житлово-громадської забудови)	Вільні від забудови території, часткове знесення садибної забудови	78 га	Потребує розробки мікрорайонного планування
3.	Супрунівський житловий район по вул. Гожулівській	За рахунок територій колишнього ВАТ «САД»	15,8 га	Потребує розробки мікрорайонного планування
4.	Район с. Рибці (для садибної житлової забудови)	За рахунок територій колишнього ВАТ «САД»	42 га	
5.	Район дезпромстанції (для садибної житлової забудови в районі вул. Бакинських Комісарів та вул. Яківчанської)	За рахунок території Південної залізниці при умові винесення дезпромстанції за межі міста	26,16 га	Необхідна розробка обґрунтування
Території містобудівної реконструкції відповідно до генерального плану міста				
6.	79 житловий мікрорайон в межах вул. Красіна, Фрунзе, Степового Фронту та Грушевського	Надано для проектування Корпорації «Полтавабудінвест»	75,4 га	Одержані висновки про планування
7.	75 житловий мікрорайон в межах вул. Степового Фронту, Фрунзе, Київського шосе та Грушевського	Резервні території за рахунок знесення садибної забудови	в/д	Частина ділянок Резервні ділянки забудови мікрорайонів кварталів
8.	Квартал, обмежений вулицями Фрунзе, Красіна, Баяна, Ф.Моргуна	Резервні території за рахунок знесення садибної забудови	в/д	Надано для розробки 3 Площі визначення
9.	Район у міжмагістральному просторі вулиць Фрунзе, Панаса Мирного, Кагамлика, пров. Матросова	Резервні території за рахунок знесення садибної забудови		Резервні ділянки забудови мікрорайонів кварталів
10.	Територія вздовж вул. Фрунзе від вул. Карла Лібкнехта до вул. Панаса Мирного	Надана для проектування та забудови ВАТ «Полтавтрансбуд»	Площі визначення	Необхідна розробка Проекту забудови один житловий квартал
11.	Територія вздовж вул. Леніна від пров. рибальського до пров. Першотравневого (парний бік)	Надана для проектування та забудови ВАТ «Полтавтрансбуд»		Необхідна розробка Проекту забудови

				житлові буд вул. Леніна
12.	Територія вздовж вул. Леніна від вул. Миру до вул. Конституції (непарний бік)	Надані окремі ділянки для забудови ВАТ «Полтавтрансбуд»		Необхідна р Площі визн
Квартали центральної частини міста, що підлягають комплексній містобудівній реконструкції				
13.	Квартал, обмежений вулицями Фрунзе, Володарського, Комсомольською, Карла Лібкнехта	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Необхідна р Площі та ме збудови аб
14.	Квартал, обмежений вулицями Фрунзе, Остапа Вишні, Куйбишева, Чапаєва	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі резер території кв
15.	Квартал, обмежений вулицями Чапаєва, Куйбишева, Остапа Вишні та рози Люксембург	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі резер території кв
16.	Квартал, обмежений вулицями Чапаєва, Рози Люксембург, Остапа Вишні та Сінною	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі резер території кв
17.	Квартал, обмежений вул. Сінна, пров. Тупий, вул. Чапаєва та вул. Шевченка	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі резер території кв
18.	Квартал, обмежений вул. Шевченка, Рози Люксембург, Чапаєва та пров. Тупим	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі резер території кв
19.	Квартал, обмежений вулицями Шевченка, рози Люксембург, Новий Базар	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі резер території кв
20.	Квартал, обмежений вулицями Шевченка, Фрунзе, Чапаєва, Новий Базар	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі резер території кв
21.	Квартал, обмежений вулицями Фрунзе, Шевченка, Пушкіна, Куйбишева	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі резер території кв
22.	Квартал, обмежений вулицями Куйбишева, Шевченка, Рози Люксембург, Пушкіна	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі резер території кв
23.	Квартал, обмежений вулицями Рози Люксембург, Шевченка, Пушкіна, Червоноармійською	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі резер території кв
24.	Квартал, обмежений вулицями Куйбишева, Пушкіна, Рози Люксембург, Лідова, Жовтневою	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі резер території кв
25.	Квартал, обмежений вул. Жовтневою, майданом Незалежності, Театральною	Проведено архітектурний конкурс Переможцем визначено підприємство «Полтаваархпроект»		Ділянка по служби безп та межі рeze кварталу
26.	Квартал, обмежений вулицями Зигіна, Сінна, Пушкіна, Ватутіна	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі резер території кв
27.	Квартал, обмежений вулицями Пушкіна, Сінною, Шевченка, Ватутіна	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі резер території кв
28.	Квартал, обмежений вулицями Шевченка, Сінною, Коцюбинського, Ватутіна	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі резер території кв
29.	Квартал, обмежений вулицями Коцюбинського, Сінною, Енгельса, Ватутіна	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі резер території кв
30.	Квартал, обмежений вулицями Ватутіна, Енгельса, Артема, Мироненка	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі резер території кв
31.	Квартал, обмежений вулицями Ватутіна, Мироненка, Артема, Коцюбинського	Резервна ділянка за рахунок знесення існуючої садибної забудови з боку вул. Мироненка	0,54 га	Ділянка взд України в П (визначено
32.	Квартал, обмежений вулицями Коцюбинського, Артема, Некрасова, Ватутіна	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі резер території кв
33.	Квартал, обмежений вулицями Некрасова, Ватутіна, Шевченка, Артема	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі резер території кв
34.	Квартал, обмежений вулицями Шевченка, Ватутіна, Пушкіна, Артема	Резервна ділянка за рахунок знесення садибної забудови вздовж вул. Ватутіна	1,6 га	Ділянки взд «Консоль»
35.	Квартал, обмежений вулицями Зигіна, Артема, Пушкіна, Халтуріна	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі резер території кв
36.	Квартал, обмежений вулицями Пушкіна, Артема, Уютна та Нечуй-Левицького	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі резер території кв
37.	Квартал, обмежений вулицями Уютна, Артема, Шевченка, Нечуй-Левицького	Резервні ділянки за рахунок знесення існуючої садибної забудови по вул. Шевченка		Ділянки по «Дивільбуд Площі та ме території кв
38.	Квартал, обмежений вулицями Шевченка, Артема, Некрасова, Нечуй-Левицького	За рахунок знесення існуючої житлової садибної забудови		Необхідна р Площі визн
39.	Квартал, обмежений вулицями Нечуй-Левицького, Шевченка, Уютна, Халтуріна	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі визн
40.	Квартал, обмежений вулицями Генерала Духова, Репіна, Желвакова	За рахунок знесення існуючої житлової садибної забудови		Площі визн
41.	Квартал, обмежений вулицями Ковалю, Астрономічною, Яценка, майданом Незалежності	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі визн
42.	Квартал, обмежений вулицями Яценка, Астрономічна,	За рахунок знесення садибної забудови та		Площі визн

	Покровською та майданом Незалежності	застарілого житлового фонду		
43.	Квартал, обмежений вул. Покровською, пров. Глиняним, пров. Сінним та майданом Незалежності	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі визн
44.	Квартал, обмежений пров. Сінним, пров. Суконним, пров. 2-м театральним, вул. Театральною та майданом Незалежності	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі визн
45.	Квартал, обмежений вул. Балакіна, Ф.Моргуна, Сквороди та пров. Шкільним	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі визн
46.	Квартал, обмежений вул. Сквороди, вул. Олександра Лютого, пров. Ботанічним, вул. Ф.Моргуна	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі визн
47.	Територія вздовж вул. Сквороди від вул. Ф. Моргуна до вул. В.Козака	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі визн
48.	Квартал, обмежений вул. Монастирською, пров. Бистровським, вул. Шолом-Алейхема та пров. Радянським	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі визн розподілу т
49.	Квартал, обмежений вул. Монастирською, пров. Радянським, вул. Шолом-Алейхема та вул. В.Козака	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі визн розподілу т
50.	Квартал, обмежений вул. Шолом-Алейхема, Комсомольською, Паризької Комуни	Резервні території за рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду	11,12 га	Ділянка на р надана для з Комуни, 28) Площі визн
51.	Квартал, обмежений вул. Комсомольською, Шолом-Алейхема, Кричевського та Паризької Комуни	Резервні території за рахунок знесення садибної забудови по вул. Кричевського та застарілого житлового фонду по вул. Комсомольській	1,99 га	Ділянки з б «Полтавтра (вул. Париз Площі визн
52.	Квартал, обмежений вул. Кричевського, Шолом-Алейхема, Панянським бульваром	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі та ме території кв
53.	Квартал, обмежений Панянським бульваром, вул. Спаською та вул. паризької Комуни	Квартал наданий у проектування УКБ		На даний ча Площі та ме території кв
54.	Квартал, обмежений пров. Андріївським, вул. Художньою, Соборним майданом та вул. Паризької Комуни	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі та ме території кв
55.	Квартал, обмежений вул. Соборний майдан, вул. Жовтневої, вул. Спаською та вул. Паризької Комуни	Резервні території за рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду	-	Ділянка по «Реал-інвес
56.	Квартал, обмежений вулицями Жовтневою, Конституції, Паризької Комуни, Спаською	За рахунок знесення садиб-ної забудови та застарілого житлового фонду		Площі та ме території кв
57.	Квартал, обмежений вул. Комсомольською, Жовтневою, Гоголя, Паризької Комуни	За рахунок знесення садиб-ної забудови та застарілого житлового фонду		Площі та ме території кв
58.	Квартал, обмежений вулицями Конституції, Жовтневою, Братів Литвинович та Леніна	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі та ме території кв
59.	Квартал, обмежений вулицями Братів Литвинович, Жовтневою, Соборним майданом та пров. Червоним	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі та ме території кв
60.	Квартал, обмежений вул.Садовою, Короленка, Леваневського, Шевченка	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі та ме території кв
61.	Квартал, обмежений вулицями Леваневського, Короленка, Комсомольською, Шевченка	За рахунок знесення садиб-ної забудови та застарілого житлового фонду		Площі та ме торії кварта
62.	Квартал, обмежений вулицями Шевченка, Клари Цеткін, Нижньомлинською, Комсомольською	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі та ме
63.	Квартал, обмежений вулицями Шевченка, Клари Цеткін, Нижньомлинською та Леваневського	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі та ме
64.	Квартал, обмежений вулицями Шевченка, Садовою, Леваневського та Нижньомлинською	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі та ме
65.	Квартал, обмежений вулицями Пушкіна, Котляревського, Шевченка, Фрунзе	За рахунок знесення садибної забудови та застарілого житлового фонду		Площі та ме території кв
Вільні від забудови території для перспективної забудови при умові вирішення питання включення земель до меж міста				
66.	Мікрорайон «Левада-2»	Для житлово-громадської забудови та створення ландшафтно-рекреаційної	89 га	Орієнтовно
67.	Район щемилівських кар'єрів	Для садибної забудови	61 га	

VI. ЗАКЛАДИ СУСПІЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ ТА ІНФРАСТРУКТУРА

Таблиця 42. Навчальні заклади.

А. Середні школи

Тип, назва навчального закладу (середні школи – разом)	2004	2006
Кількість середніх шкіл	43	43
Кількість отриманих атестатів про середню освіту	3258	2960

В місті функціонує 53 загальноосвітніх навчальних заклади в яких здобувають освіту 30 тис. учнів, 3 спеціальні заклади для дітей з особливими потребами, 2 вечірні змінні школи; 54 дошкільні заклади для 7,5 тис. дітей.

Всі заклади освіти забезпечені кваліфікованими педагогічними кадрами. Понад 30% вчителів мають вищу кваліфікаційну категорію.

В місті 63 % від загальної кількості дітей дошкільного віку відвідують дошкільні заклади. Кожна 4-та дитина віком до 3-х років (що на 40 % більше в порівнянні з останніми роками) відвідує дошкільний заклад.

Протягом 2006 року додатково відкрито 10 ясельних груп.

Заклади освіти мають 586 сучасних комп'ютерів; 11 закладів освіти працюють в мережі Інтернет.

Б. Здобуття повної загальної середньої освіти

Показник	2005	2006	2007	2007 рік у % до 2006 року
Здобуття повної загальної середньої освіти – всього, у відсотках до загальної кількості випускників 9 класів	100	100	100	100
Випускників 9 класів	3680	3514	3517	100
З них:				
у 10 класах загальноосвітніх навчальних закладів	2613	2531	2540	100
у професійно-технічних загальноосвітніх навчальних	449	384	390	101,5
у вищих навчальних закладах I, II рівнів акредитації	562	547	553	100,5

В. Вищі навчальні заклади, коледжі, технікуми.

№ з/п	Назва ВУЗу	Кількість студентів		Кількість викладачів
		Заочна форма	Стаціонарна форма	
Вищі державні навчальні заклади				
1	Вищий навчальний заклад України „Українська медична стоматологічна академія”	-	2824	535
2	Полтавський національний технічний університет ім. Ю.Кондратюка	2654	5832	560
3	Полтавський університет споживчої кооперації України	7500	3641	428
4	Полтавський державний педагогічний університет ім. В.Г.Короленка	3314	4696	410
5	Полтавська державна аграрна академія	3910	4114	445
6	Військовий інститут телекомунікацій та інформатизації Національний технічний університет „Київський політехнічний інститут”	233	493	58
Вищі недержавні навчальні заклади				
7	Приватний вищий навчальний заклад „Полтавський інститут економіки та менеджменту „Світоч”	446	200	40
8	Полтавська філія Державної академії статистики, обліку та аудиту	520	119	33
9	Полтавський факультет Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого	303	329	15
10	Полтавський інститут економіки і права, Вищий навчальний заклад Відкритого міжнародного	824	395	160

	університету розвитку людини „Україна”			
11	Полтавський інститут бізнесу Міжнародний науково-технічний університет ім Ю.Бугая	1005	665	35
12	Полтавська філія Європейського університету	267	256	26
13	Полтавський інститут Міжрегіональної академії управління персоналом	228	56	63
14	Полтавський факультет менеджменту та бізнесу Київського національного університету культури і мистецтв	83	251	37
Технікуми, коледжі				
15	Полтавський будівельний технікум транспортного будівництва	265	573	40
16	Полтавський комерційний технікум	317	426	30
17	Полтавський технікум харчових технологій	298	606	55
18	Полтавський кооперативний технікум	450	1700	90
19	Полтавський нафтовий геологорозвідувальний технікум	924	463	77
20	Полтавський політехнічний коледж Національного технічного університету „Харківський політехнічний інститут”	202	850	55
21	Полтавський базовий медичний коледж	-	543	52
22	Полтавське державне музичне училище ім. М.В.Лисенка- директор	-	274	110
23	Аграрно-економічний коледж Полтавської державної аграрної академії	658	160	100
24	Аграрний коледж управління і права Полтавської державної аграрної академії	510	578	35

Науково-дослідні заклади міста:

1. Полтавське відділення Українського державного геологорозвідувального інституту;
2. Полтавська філія Інституту ветеринарної медицини УААН;
3. Інститут свинарства ім.О.В.Квасницького УААН;
4. ДП „Полтавський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою”;
5. Полтавська філія державного науково-дослідного та проектно-вишукувального інституту „НДІПроектреконструкція”;
6. Полтавська гравіметрична обсерваторія інституту геофізики ім..С.І.Субботіна Національної академії наук України.

Таблиця 43. Місткість лікарень

Лікувальна установа	Кількість ліжок						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
1-а міська лікарня	300	300	300	300	300	300	300
2-а міська лікарня	240	240	240	240	240	240	240
4-а міська лікарня	150	150	150	150	150	150	150
5-а міська лікарня	152	152	152	152	152	152	152
Дитяча міська клінічна лікарня	300	300	300	300	300	300	300
Міський клінічний пологовий будинок	185	185	185	185	185	185	185
Міська клінічна інфекційна лікарня	152	Перейшла в підпорядкування обласного управління охорони здоров'я					
Всього	1479	1307	1307	1307	1307	1307	1307

В міських лікувально-профілактичних закладах працює понад 5 тисяч спеціалістів. Штат сімейних лікарів складає понад 120 осіб – це майже 90% від дільничної мережі лікувальних закладів міста. Кількість лікарів загальної практики - сімейної медицини за останні 3 роки зросла у два рази. Функціонує 13 осередків сімейної медицини, в т.ч. 8 амбулаторій, відкрито 2 відділення сімейної медицини, працює 3 поліклініки з відділеннями сімейної медицини. Наданням медичної допомоги населенню міста на

заходах сімейної медицини охоплено майже 80% населення (більше 230 тисяч). В місті працює 122 сімейних лікарів та 123 медичних сестри.

За останні 2 роки придбано 6 апаратів штучної вентиляції легень, ряд ендоскопічного та реанімаційного обладнання для операційних. Практично у всіх лікувальних закладах оновлені апарати УЗ-діагностики. Придбано ендохірургічні комплекси для проведення ЛОР- та травматологічних операцій.

Під час реформування галузі повністю збережена мережа медичних закладів міста.

Збільшились обсяги та покращилась доступність стаціонарної допомоги шляхом розширення позалікарняних структур - денних стаціонарів в поліклініках, стаціонарів вдома: 5 амбулаторно-поліклінічних закладів мають денні стаціонари, де розгорнуто 208 ліжок, на яких проліковано понад 6 тис. хворих. На ряду з головною базою станції швидкої медичної допомоги, розміщеної в центрі міста, відкриті та діють 3 підстанції у віддалених мікрорайонах „Браїлки”, „Левада” та „Алмазний”.

Енергозабезпечення та енергозбереження.

У місті обсяги виробництва підприємств паливно-енергетичного комплексу складають до 40,0% від обсягів виробництва всього промислового комплексу міста.

Основними підприємствами з добування енергоресурсів (вуглеводнів) є Газопромислове управління „Полтавагазвидобування” СП „Газонафтова компанія”, НГВУ „Полтаванаштогаз”.

Видобуток природного газу, нафти, газового конденсату за прогнозами самих перелічених підприємств у 2007 році планується в обсягах відповідно 96,5 %, 89,4 %, 100,2 % до очікуваних результатів 2006 року.

У сфері генерації, транспортування та надання послуг щодо постачання енергоносіїв - ВАТ „Полтаваобленерго”, ВАТ „Полтавагаз”, ОП „Полтававодоканал”, ОКП „Полтаватеплоенерго”.

Електроенергії у 2007 році прогнозується виробити 1199,0 млн. кВт.год, що менше ніж у 2006 році на 4,5 %. Причинами є лімітування газу для потреб Кременчуцької ТЕЦ, перехід споживачів послуг підприємства на постачання електроенергії від інших її постачальників в умовах Енергоринку.

За науковими дослідженнями споживання енергоносіїв промисловістю складає 90 %, житлово-комунальним господарством - 8,0%, бюджетною сферою - 1,5%, інші споживачі - 0,5%.

На виконання комплексної обласної програми енергозбереження „Збережемо енергоресурси Полтавщини” на 2006 -2008 р.р. - II етап”, по місту зекономлено 1330 тн у.п. (або 2,5% від загально економії по області) умовного палива, з них в промисловості 712,7 т у.п., в бюджетній сфері 470,0 тн.у.п., в житлово- комунальному господарстві - 63,7 тн.у.п. Економія енергоресурсів по місту Полтаві, згідно із звітами підприємств, організацій та установ у 2005 році, при виконанні I етапу зазначеної програми становила 118 т.у.п. (або 0,3% від загальної економії по області).

Основними заходами промислових підприємств міста в енергозбереженні стали:

- проведення реконструкції котелень, трансформаторних підстанцій, насосних станцій, тощо. (ЗАТ „Олійно-екстракційний завод Кернел-Груп”, ВАТ „Елемент Шість”);
- використання теплових нагрівачів новітніх конструкцій та технологій, сучасних теплоізоляційних матеріалів (інфрачервоні темні обігрівачі виробничих площ - ВАТ „ТРЗ”);
- вдосконалення систем обліку використання енергоносіїв з автоматичною регуляцією їх використання (ВАТ „Медскло”, ВАТ „Елемент шість”, ВАТ „Демітекс”, ТОВ „ГРЛ”);
- вдосконалення енергозабезпечення технологічних процесів у виробничій сфері (ВАТ „Електромотор”, ТОВ „ГРЛ”);
- на ВАТ „ПТМЗ” проходить експеримент застосування серійної парової турбіни для ефективного її застосування в системі теплопостачання, як для потреб заводу так і для населення.
- ВАТ „ТРЗ” – застосування переведення водяного опалення на газове опалення інфрачервоними темними обігрівачами, що дає економію природного газу 8 тис.куб.м. на місяць.
- ВАТ „Електромотор” – заміна центральної системи опалення на сучасну мало затратну, що дасть економію природного газу 102 тис.куб.м на рік.
- ТОВ ГРЛ – впровадження утилізатора тепла відведених технологічних газів, що дасть економію газу -218тис.м3/рік, електроенергії – 65тис. кВт/год на рік, теплової енергії – 1,8 тис.Гкал/рік.
- ВАТ „Елемент шість” – впровадження і використання приладів підтримки температури теплоносія відповідно до температури режиму, що дає економію газу до 30 тис.м3 на рік, інші.

Основними заходами з енергозбереження в житлово-комунальному господарстві міста у 2006 році були:

- проведення капремонтів контактних мереж;
- вдосконалення систем живлення електро-, автопасажи́рського транспорту ;
- встановлення діодних мостів, економічних приладів освітлення, управління включення освітлення під’їздів житлового фонду з пульту ОДС;

- утеплення стін багатоповерхових будинків сучасними тепло ізолюючими матеріалами, інше.

В бюджетній сфері основними заходами з енергозбереження залишається скорочення бюджетних витрат на енергоспоживання.

Таблиця 44. Енергоспоживання

	2002	2004	2005	2006
Електроенергія (МВт-год)	480,1	528,3	625,5	648,2
Газ (млн.м3)	1132,1	1138,3	1228,3	1380,1
Питна вода (млн.м3)	30,6	27,5	26,6	28,6
Опалення (Гкал), у тому числі:	782423	817626	828321	801910
- населення	613907	638045	646342	667272
- підприємства	168516	179581	181979	134638

Таблиця 45. Облік дорожнього руху 2006 рр.

	Транспортні засоби 2006 разом	Важкі транспортні засоби та трейлери 2006
Кількість зареєстрованих транспортних засобів по місту	70238 од.	1935од

Дорожній комплекс

Мережа транспортного сполучення в межах міста складається з 75 км тролейбусних ліній, довжина автобусних маршрутів більше 250км та 316 зупинок громадського транспорту.

За 2006 рік використано: на дорожньо-мостове господарство 7726,5 тис.грн.

За ці кошти відремонтовано асфальтобетонне покриття на 91 вулиці міста загальною площею 77,8 тис.м2 та 36 вулицях щебеневим дорожнім покриттям загальною площею 35,5 тис.м2.

Встановлено 235 шт. дорожніх знаків , нанесено 88540 м суцільної, 116250 м приривчатої та 2170 м2 „зебра” дорожньої розмітки. Замінено 4540 м кабелю, 3960 шт ламп у світлофорах, відремонтовано і покрашено 1383 секції турнікету та 33 шафи управління світлофорами.

Таблиця 46. Громадський транспорт

	2004	2005	2006
Кількість перевезених пасажирів (тис.чол.)	32079,9	44469,3	45656,3
Сумарна довжина маршрутів (км)	1491	1519,5	1417
Кількість маршрутів	122	124	97

Вантажні перевезення

В місті Полтаві вантажними перевезеннями займаються 36 автотранспортних підприємств та 132 суб'єкта підприємницької діяльності, в т.ч. ЗАТ „Полтаваавтотранссервіс”, ВАТ „Полтаваагротранс”, Філія Українського ДП „Укрінтеравтосервіс-Полтава”, ВАТ „Полтавабудтранс” на балансі яких 13,8 тис. транспортних засобів.

Пасажирські перевезення

Міський пасажирський транспорт у своїй структурі має такі транспортні засоби: тролейбуси, автобуси, мікроавтобуси, легкові та вантажні таксі.

Маршрутна мережа налічує: 15 тролейбусних, 86 автобусних маршрутів з урахуванням існуючих пасажиропотоків практично всі мікрорайони та віддалені селища мають постійний транспортний зв'язок.

У робочі дні для перевезення пасажирів залучається в середньому до 78 тролейбусів, до 90 автобусів і 240 мікроавтобусів. На основних маршрутах інтервали руху в години „пік” складають 3-8 хвилин. Вартість проїзду по місту протягом останніх років залишається найнижчою в Україні.

Всього по місту перевезенням пасажирів займається 3 автопідприємства (без врахування фізичних осіб – підприємств).

Для перевезення пасажирів на міських маршрутах задіяні основні пасажирські перевізники: КП „Полтаваелектроавтотранс” (114 тролейбусів), ВАТ “АТП-15327” (20 автобусів), СП “Умак” (43 автобусів), ПП „Автомир” (12 автобусів) та 245 приватних перевізники (374 автобуси та мікроавтобуси)

Крім цього мешканцям міста надають послуги з перевезень 14 служб радіо-таксі із загальною кількістю більше 600 легкових автомобілів.

Згідно з чинним законодавством всі пільгові категорії громадян, яких у місті більше 86,0 тис. чол. користуються правом безплатного проїзду у тролейбусах та пільгових автобусах ВАТ „АТП-15327” на маршрутах, які забезпечують міські пасажирські перевезення з віддалених селищ. На виконання програми

соціального забезпечення та соціального захисту населення м.Полтава „Турбота” для поліпшення і упорядкування обслуговування малозахищених верств населення окремим категоріям громадян надано право безкоштовного проїзду на міських маршрутах автобусами приватних перевізників, які працюють у звичайному режимі.

VII. ДОВКІЛЛЯ

VII.A. АТМОСФЕРА

Таблиця 47. Забруднення повітря

Місяць або квартал	1995			2000			2006		
	SO ₂	NO _x	Пил	SO ₂	NO _x	Пил	SO ₂	NO _x	Пил
Середньорічний	0,005	0,03	0,15	0,004	0,03	0,2	0,005	0,03	0,2
Гранично допустимий вміст	0,05	0,04	0,15	0,05	0,04	0,15	0,05	0,04	0,15

У місті Полтаві відображені екологічні проблеми будь-якого промислового міста країни. В цілому екологічний стан міста протягом останніх років залишається стабільним у порівнянні з більшістю інших міст України і характеризується показниками, а саме:

Повітряний басейн.

Рівень забруднення атмосферного повітря, який зумовлюється загальними обсягами викидів дещо стабілізувався. Протягом року в місті викидається від стаціонарних джерел забруднення -2,35 тис.т., від пересувних – 26,45 тис.т. забруднюючих речовин. Лівову частку в промисловості становлять викиди ОВП "Полтава теплоенерго", ВАТ "Тепловозоремонтний завод", ТОВ "Бурат", ЗАТ "Полтавський олійно-екстракційний завод Кернел-Груп", ЗАТ "Полтавський алмазний завод", ВАТ "Елемент Шість". Співвідношення між викидами складає 8,16 % та 91,84 %, дані свідчать, що пріоритетною для міста залишається проблема зменшення обсягів викидів від автомобільного транспорту, кількість якого щорічно зростає і щорічно становить 84 594 од.

Кількість викидів на 1 мешканця міста становить близько 85 кг за рік, загальний рівень забруднення атмосферного повітря - 4,3, що майже вдвічі нижчий за середній індекс в Україні – 8,3.

Таблиця 48. Динаміка загальної кількості викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря

Кількість викидів в атмосферне повітря по місту в тис. т	2003	2004	2005	2006
Від стаціонарних джерел	3,47	2,47	2,35	2,35
Від пересувних джерел	24,1	24,19	26,33	26,45

Водний басейн.

В межах міста налічується більш ніж 100 водних об'єктів, з них 76 ставків площею 1500 м² (загальною площею 846 700 м²), 3 річки: р. Ворскла (площа в межах міста 734970 м²), р. Тарапунька, р. Коломак; налічується 22 струмки загальною протяжністю 15287 м.

Контроль якості питної води по хімічним та бактеріологічним показникам проводиться лабораторіями ОП "Полтававодоканал", міської СЕС. Радіологічні дослідження води проводяться лабораторією обласної СЕС. Не відповідають нормам проби води з шахтних колодязів в с.Вакуленці, Рибці, Крутий берег, Івонченці через недотримання домовласниками нормативів при будівництві санітарних споруд.

Стан поверхневих водних об'єктів характеризується показниками:

- використання свіжої води – 2005р. - 26,61млн.м³;
- обсягом скидів забруднених зворотних вод 2005р. – 0,003 млн. м³;
- без очищення скидів немає;
- відсоток економії свіжої води за рахунок оборотної 2005р-77,34;
- коефіцієнт використання свіжої води ; 2005р. –0,752.
- забір води з природних водних об'єктів - 35,41 млн. куб. м.
- водовідведення у природні водні об'єкти – 26,68 млн. куб. м.

Наведені дані свідчать, що намітилась тенденція раціонального використання водних ресурсів під час здійснення господарської діяльності суб'єктами підприємництва.

Ґрунти та радіаційний стан території.

Ґрунти на території міста зазнають механічного, хімічного та біологічного забруднення.

Рівень хімічного забруднення ґрунтів використовується, як індикатор оцінки ступеня небезпеки забруднення території для здоров'я населення. В цілому по місту проб, що не відповідають санітарним нормам та гігієнічним нормативам не виявлено. Виключення становить територія військового аеродрому. Всі забруднення нафтопродуктами, важкими металами формувались в процесі експлуатації авіабази протягом багатьох років.

Рівень природної радіації повітря становить 12-16 мікро Рг/год, показники води та ґрунтів не перевищують допустимих величин природних радіонуклідів. Джерел техногенного радіаційного забруднення міського середовища не має. Спостереження за радіаційним станом території здійснює відділ радіології обласної СЕС.

Природно-заповідний фонд.

Природно-заповідний фонд міста Полтава налічує 33 об'єкти, з них - 32 місцевого значення і парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення "Поле Полтавської битви" (Дендропарк).

Загальна площа зелених насаджень-32630 тис. м2. Кількість зелених насаджень на 1 мешканця становить 108 м2 (по м. Києву – 112 м2).

Розпочаті роботи по інвентаризації об'єктів зеленого господарства, а саме міських парків та відновленню зелених насаджень в Дендропарку, які планується продовжити в наступному році.

VII.V. УТИЛІЗАЦІЯ ВІДХОДІВ

Таблиця 49. Обсяг вироблених відходів (за рік).

<i>Тип відходів</i>	<i>Кількість (кг)</i>
Змішані побутові відходи	115072000
Відходи, що піддаються компостуванню	115912000
Інші пластмаси	172000
Скло	139000
Інші відходи, що не піддаються компостуванню	2443000
Стічні води (м3)	0,003

Щорічний обсяг утворення промислових відходів усіх класів небезпеки в місті становить понад 3,5 тисяч тон, побутових 100 тисяч тон.

Особливу екологічну небезпеку становлять відходи I і II класів небезпеки. Через відсутність в місті спеціалізованого полігону промислових відходів на 196 підприємствах влаштовані місця для їх тимчасового зберігання у відповідності до вимог природоохоронного законодавства. Знешкодження цих відходів в місті не здійснюється через відсутність технологій переробки та утилізації.

Тверді побутові відходи та промислові відходи III-IV класів небезпеки вивозяться для складування на міське звалище, яке розташовано в с. Макухівка на землях Полтавського району і на теперішній час повністю використало свої експлуатаційні можливості. Звалище експлуатується понад 50 років без належного інженерного забезпечення, внаслідок чого, негативно впливає на довкілля. Забруднення ґрунтів в районі звалища перевищує нормативні значення за показниками ГДК в 2,5-10 разів, забруднення важкими металами перевищує в 10-30 разів.

Зважаючи на те, що обсяг вивезення відходів на звалище щорічно збільшується орієнтовно на 4%, в т.ч. за рахунок збільшення частки використаної тари та упаковки, нагальною проблемою для міста є будівництво нового полігону, який би відповідав санітарно-гігієнічним та екологічним вимогам діючого законодавства в комплексі з переробним підприємством.

VIII. ТУРИЗМ

Таблиця 50. Кількість гостей

	2002	2005	2006
Місто (відвідуваність)	-	6736	5972
Полтавський район (відвідуваність)	900	1500	2900

Таблиця 51. Можливості для розміщення гостей у готелях, пансіонатах, турбазах тощо

Заклад	Кількість ліжок	Річна заповнюваність, %
Готельний комплекс "Галерея"	37	80
Ресторанно -готельний комплекс "Палаццо"	40	80
Туристичний комплекс "Турист"	311	80
Готель "Україна"	71	80
Готель "Україна – Люкс"	8	80
Готельно - ресторанний комплекс "Рів'єра"	12	80
Готель "Алмаз"	111	80
ВАТ "Інтурист – Полтава"	143	80
Готельний комплекс "Київ"	52	80
Готель "Гармонія"	40	80
Кімнати для приїжджих	180	80

Культура, туристична сфера діяльності

Функціонують 37 закладів культури та мистецтв.

Чисельність працівників мережі закладів культури – 787 чоловік.

У Полтаві збережено понад триста пам'яток історії, культури та архітектури, що налічують кілька столітню історію відомі далеко поза межами полтавського краю і привабливі для туристів з усього світу.

Одним з пріоритетних напрямків туризму є екскурсійна діяльність з її просвітницькою, духовною і освітньою функцією, що особливо актуально на сучасному етапі в Полтаві, яку по праву називають духовною скарбницею країни.

Пріоритети діяльності на 2007-2010рр.:

Заходи по розвитку туристичних маршрутів "Літературна Україна".

Організація туристичного комунального підприємства та розробка програми туристичної діяльності, включаючи туристичні маршрути з переліком об'єктів історії, архітектури та містобудування, монументальної скульптури, по місту Полтаві з організацією сторінки сайту реклами туристичних послуг в мережі «Інтернет».

Музейні установи міста: співпраця з районними відділами культури та освіти Полтавської області в плані відродження так званих "туристичних поїздів" до Полтави на вихідні дні, як для дітей так і для дорослих.

Створення центру туризму і краєзнавства учнівської молоді на базі Палацу дитячої та юнацької творчості.

Популяризація туристичного маршруту "Храми Полтави" з метою зацікавлення туристів у пізнанні головних віх з історії вітчизняної церкви.

Сприяти представництву музеїв та Державного історико-культурного заповідника "Поле Полтавської битви" на Всеукраїнських та міжнародних туристичних симпозиумах.

Постійно здійснювати капітальні ремонти, реконструкції, благоустрій територій об'єктів культурної спадщини, які входять до туристичних маршрутів Полтави.

Таблиця 52. Місткість споруд культурно-спортивного призначення

Споруда	Скільки відвідувачів вміщує	Кількість відвідувачів за 2006 рік, чол.	Події чи заходи, що викликають найбільший приплив гостей
Стадіон „Ворскла”	25000		Найбільший приплив гостей та відвідувачів викликає: футбольні матчі,
Стадіон „Локомотив”	1350		

СТК „Лтава”	3000		мистецько-спортивні заходи, Чемпіонат
Полтавський краєзнавчий музей	100	300000	Відвідуваність рівномірна на протязі року
Полтавський музей авіації та космонавтики	25	12000	Відвідуваність рівномірна на протязі року
Літературно-меморіальний музей В.Г.Короленка	75	7558	Відвідуваність рівномірна на протязі року
Літературно-меморіальний музей І.П.Котляревського	90	33952	Відвідуваність рівномірна на протязі року
Літературно-меморіальний музей Панаса Мирного	45	40595	Відвідуваність рівномірна на протязі року
Полтавський художній музей (галерея мистецтв)	60	40595	Відвідуваність рівномірна на протязі року
Державний історико-культурний заповідний „Поле Полтавської битви”	100	34632	Відвідуваність рівномірна на протязі року

Фізичне виховання і спорт

В місті працює: 16 дитячо-юнацьких спортивних шкіл, діє міський центр фізичного здоров'я населення “Спорт для всіх”.

Проводиться робота по підготовці спортсменів міста до участі у міжнародних, всеукраїнських змаганнях, зимових та літніх Олімпійських, Параолімпійських та Дефлімпійських іграх.

Таблиця 53. Спортивні об'єкти

<i>№ n/n</i>	<i>Показники</i>	<i>2005 рік</i>	<i>2006 рік</i>	<i>2007 рік (прогноз)</i>
1	Стадіони, одиниць	4	4	4
2	Спортзали, одиниць	80	81	81
3	Плавальні басейни, одиниць	4	4	4
4	Спорт майданчики, одиниць	118	120	125
5	Кількість підприємств, установ, організацій, де проводиться фізкультурно – оздоровча робота, одиниць	4	6	7
6	Кількість фізкультурно спортивних клубів за місцем проживання населення, одиниць	15	16	16
7	Кількість ДЮСШ та спеціалізованих дитячо – юнацьких спортивних шкіл, одиниць	15	15	16

ІХ. ЦІЛІ РОЗВИТКУ МІСТА

Головні цілі і пріоритети економічного і соціального розвитку міста Полтави :

- інтегрованість та ефективність економіки міста,
- підвищення рівня екологічної безпеки життя громадян,
- сприяння інвестиційним залученням та інноваційної діяльності суб'єктів господарювання,
- створення умов сталого економічного розвитку,
- підвищення життєвого рівня мешканців міста.

Планована інвестиційна діяльність міста до 2010 р.

Таблиця 54. Інвестиційні пропозиції підприємств м. Полтави

(можуть змінюватись та доповнюватись в ході реалізації заходів)

№ з/п	Назва підприємства	Адреса, телефон	Найменування проекту	Загальний обсяг інвестицій у тис.дол.СШ		Термін досягнення проектної потужності
				всього	власні т.ч.	
	ВАТ „Електро-мотор”	м.Полтава, вул.Фрунзе,155а 3-02-81	Виробництво електродвигунів АИР63,АИР71, АИР80,АИР100	1200	100	5,5 років
	ВАТ „Видавництво „Полтава”	м.Полтава, вул.Котляревського,38/40 7-34-08	Впровад-ження у виробництво друкування газет на ролевій офсетній друкарській машині „City Line Express”	492,5	98,5	5 років
	ВАТ „Обласне вироб-ничо-заготівельне підприємство „Полтава-вторресурси”	м.Полтава, просп.Миру,10 57-03-55	Переробка поліетиленової пляшки і поліетилену	100	-	2 роки
	ВП „Універсал” Українського товариства глухих	м.Полтава, вул.Шевченка,58 7-28-44	Реконструк-ція та модерніза-ція виробництва БВК	35	-	4,5 роки
	ТОВ підприємство „Полімер”	м.Полтава, вул.Фрунзе,146а 50-86-80	Придбання обладнання по виробництву виробів з пластмас	400	200	5 років
	ТОВ ТД „Полагро-сервіс”	м.Полтава, вул.Половка,68 61-02-30	Створення нової торговельної мережі	3500	1050	5 років
	ТОВ ТД „Полагро-сервіс”	м.Полтава, вул.Половка,68 61-02-30	Створення м'ясопереробного комбі-нату на базі діючого ков-басного виробництва	720	220	3 роки
ТОВ	ТОВ „Сільф”	м.Полтава, вул.Серьогіна, 10 50-88-19,50-88-22	Виробництво готельних меблів середнього цінового сегменту	172	100	2 роки

Спосіб залучення інвестицій - Прямі інвестиції

Х. ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ МІСТА

Зовнішньоекономічна діяльність.

Вигідне розташування міста у центральній частині України з повітряним залізничним та автомобільним сполученнями, що зв'язують Україну з країнами СНД, Центральної та Південної Європи, дають велику перспективу на майбутнє.

Експорт товарів полтавськими виробниками за 9 місяців 2006 р. склав 128,1 млн. дол.США. Імпорт товарів за зазначений період складає 120,7 млн.дол.США. Позитивне сальдо зовнішньоекономічної діяльності становить 7,4 млн.дол.США.

За даними Полтавської митниці за 9 місяців 2006 р. обсяг імпорту вантажів склав 101207,26 тис. дол. США, що до аналогічного періоду 2005 року – 171,2%. Обсяг експорту вантажів за цей же період становить 84585,18 тис .дол. США, що до аналогічного періоду 2005 р. – 95,8% (через зменшення потоку експортних вантажів м. Полтава).

Найбільш активними учасниками зовнішньоекономічної діяльності в розрізі промислових підприємств є:

Експортери: – ВАТ „Полтавський турбомеханічний завод”, СП „Полтавська газонафтова компанія”, ВАТ „Елемент шість” ВАТ „Тепловозоремонтний завод”, ВАТ „Полтавський авто агрегатний завод”, ВАТ „Електромотор”, ВАТ „Полтавський завод медичного скла”.

Імпорттери: - СП „Полтавська газонафтова компанія”, ВАТ „Полтавський турбомеханічний завод”, ВАТ „Полтавакондитер”, ВАТ „ Демітекс ”, ВАТ „Тепловозоремонтний завод” інші.

Експортерами товарів в основному залишаються такі держави, як Німеччина, Швейцарія. Польща, Росія. Розвитку зовнішньоекономічної діяльності міста сприяє продовження співпраці з містами побратимами Німеччини - Фільдера, Остфільдерн, Фільдерштадт, Ляйнфельдерн-Ехтерндінген. Однією з її умов є участь суб'єктів господарювання сторін у виставково-ярмаркових заходах як на території зазначених німецьких міст, так і у місті Полтаві. Ведеться робота щодо відновлення партнерських зв'язків з болгарським містом Велико-Тирново.

Зв'язок та інформаційні технології

Послуги стаціонарного телефонного зв'язку надає Полтавська філія ВАТ „Укртелеком” Центр обслуговування споживачів та продажу послуг Полтавської філії ВАТ „Укртелеком” надає широкий спектр послуг електрозв'язку,розвиває телефонні мережі і радіомовлення. В м. Полтава телефонних абонентів всього - 119444, з них квартирні телефони – 97500. Удосконалюється робота відкритого по вул. Куйбишева, 2 нового відділення „Телекомсервіс”, де крім традиційних послуг можливо скористатися послугою відеотелефонного зв'язку. Після реорганізації існуючих підприємств розпочав роботу Центр телекомунікаційних послуг по вул. Фрунзе, 6-а.

Надають послуги мобільного зв'язку оператори: „Укртелеком”, Велтонтелеком, UTEL, МТС, „Київ стар”, „Лайф”.

Інтернет-провайдери: ПП „Поіск”, ПП „Солвер”.

Житлово-комунальне господарство

У житлово-комунальній сфері зайнято понад 4,2 тис.чол. працездатного населення міста що обслуговують основні фонди вартості близько 2 млрд.грн.

Таблиця 55. Підприємства міста,що надають житлово-комунальні послуги.

<i>№ п/п</i>	<i>Назва об'єкту</i>	<i>Основні види діяльності</i>
1	Госпрозрахункові житлово-експлуатаційні дільниці, всього - 15	Експлуатація та підтримання життєдіяльності підвідомчого житлового фонду, Задоволення потреб населення в житлових послугах
2	Підприємство електромереж зовнішнього освітлення «Міськвітло»	Утримання, поточний та капітальний ремонт електромереж зовнішнього освітлення міста
3	ДП «Шлях»	Поточний ремонт світлофорних об'єктів та засобів організації дорожнього руху, нанесення та відновлення дорожньої розмітки на вулицях міста
4	Комунальне АТП-1628	Вивезення твердих побутових відходів та рідких нечистот спецавтотранспортом
5	КП «Полтаваелектроавтотранс»	Перевезення пасажирів міським електро- та автотранспортом
6	Госпрозрахункова аварійно-диспетчерська служба	Усунення аварійних ситуацій на внутрішньобудинкових інженерних мережах
7	Полтавська госпрозрахункова дільниця зеленого будівництва	Озеленення міста (садіння дерев, кущів, квітів, сіяння та косіння газонів), догляд за зеленими насадженнями, валка та обрізка сухих і аварійних дерев, щоденне прибирання парків та скверів,

		вивезення сміття, утримання громадських санвузлів та фонтанів
8	КП «Полтавський радгосп «Декоративні культури»	Декоративне садівництво
9	КП Полтавська міська шляхово-експлуатаційна дільниця	Прибирання вулиць міста
10	Госпрозрахункова дільниця механізації	Прибирання сміття, боротьба із забрудненням та подібні види діяльності
11	КП «Спецкомбінат похоронно-ритуального обслуговування»	Реалізація ритуальної продукції, надання поховально-ритуальних послуг, утримання міських кладовищ
12	ОВП «Полтаватеплоенерго»	Надання послуг з теплопостачання
13	ОП „Полтававодоканал”	Надання послуг з водопостачання та водовідведення
14	ВАТ „Полтавагаз”	Надання послуг з транспортування та постачання газу споживачам
15	КП «Ремліфт»	Монтаж ліфтів та ескалаторів
16	КП «ПП ШРБУ»	Будівництво доріг, аеродромів та улаштування поверхні спортивних споруд
17	Мале державне комунальне підприємство «Ремонтник»	Ремонтно-будівельні роботи
18	КП «Дизайн міського середовища»	Видача дозволів на розміщення реклами
19	Госпрозрахункова комунальна служба по паркуванню автотранспорту	Збір за паркування автотранспорту
20	ПК ПС РБУ «Міськрембуд-2»	Ремонт будівель і споруд не виробничого призначення
21	Рятувально-водолазна станція	Захист населення

Централізоване водопостачання міста Полтави здійснюється тільки від комунального водопроводу. Джерелом господарсько-питного водопостачання є води сеноман-нижньокрейдяного водоносного комплексу. Артезіанські свердловини згруповані у 5 водозаборів. Кожен водозабір має свій резервуар чистої води, хлораторну і насосну станцію 2 го підйому. Хлорування здійснюється з використанням газоподібного хлору. Централізованим водопостачанням користується 96,9% населення.

В місті створено 22 об'єднання співвласників багатоквартирних будинків.

Ресурси Інтернет про Полтаву:

Газета
 Газета "Полтава і полтавці"
 Інформаційне видання «Власний дім»
 Інформаційне видання «Жовта газета»
 Газета «Полтавська думка 2000»
 Газета «Місто + передмістя»
 ТРК «АННА»
 ТРК ЛТАВА

ЗМІ

<http://www.telegraf.poltava.ua/>
<http://www.krayani-reklama.poltava.ua>
<http://www.dim.poltava.ua/>
<http://www.zhovtagazeta.com.ua/>
<http://www.star.poltava.ua/PD2000/>
<http://www.mpp.pl.ua/>
<http://www.anna.com.ua/>
<http://www.ltava.poltava.ua/>

Інформаційні ресурси

Регіональний інформаційний сайт про Полтаву <http://www.city.poltava.ua/>
 Разрбка сайтів та порталів <http://www.design.poltava.com.ua/>
 Веб – каталог Полтавщини <http://www.ppnews.poltava.ua/catalog/>
 Бізнес каталог міста Полтави <http://www.imc.pl.ua/>
 Веб – каталог Полтавщини <http://top.pl.ua/>
 Пошукова система-каталог сайтів Полтави <http://search.pl.ua/>
 Інформаційний ресурс про Полтаву <http://www.star.poltava.ua/>
 Регіональна інформаційно-довідкова система <http://www.poltava.biz/>

Установи і організації

Полтавська Асоціація регіонального розвитку «Поларр» <http://www.polard.poltava.ua/>
 Управління статистики в м. Полтава <http://gorstat.pi.net.ua/> <http://www.gorstat.poltava.ua/>
 Обласна державна адміністрація <http://www.obladmin.poltava.ua/>
 Полтавська обласна Рада <http://www.oblrada.pl.ua/>
 Офіційний сайт міськвиконкому м.Полтава <http://www.meria.poltava.ua/>